

Úrhida Község Önkormányzat
Úrhidai Tündérkert Óvoda és Bölcsőde
8142 Úrhida, Templom u.1.

ÚRHIDAI TÜNDÉRKERT BÖLCSŐDE
SZAKMAI PROGRAMJA
2026-2031

Készítette: Schultz Vivien
szakmai vezető 2026. 08.26.

2026

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	4
JOGSZABÁLYOK	5
1. ÚRHIDAI TÜNDÉRKERT BÖLCSŐDE ADATAI.....	6
Gyermekek napközbeni ellátása	7
2. ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORTUNK, ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLETÜNK JELLEMZŐI	8
3. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSUNK CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI	12
3.1. A programunk konkrét bemutatása	12
3.1.1. A szakmai célunk, feladatunk, alapelveink bemutatása	12
3.1.2. A személyi feltételeink	17
3.1.3. A tárgyi feltételeink	18
3.2. Együttműködésünk az intézményen belül és a tágabb környezettel	22
3.2.1. Az ellátáson belüli együttműködésünk	22
3.2.2. A szülőkkel való együttműködésünk	23
3.2.3. Az ellátáson kívüli együttműködésünk	24
4. A TÜNDÉRKERT BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSUNK SZAKMAI TARTALMA, MÓDJA	25
4.1. Az Alapprogramban foglaltak helyi gyakorlatának bemutatása.....	25
4.2. A családok támogatása a szülői kompetencia segítése	29
4.3. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	33
4.4. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	33
4.5. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	34
4.6. A bölcsődei nevelésünk főbb helyzetei	34
4.7. A bölcsődei nevelésünk megvalósításának sajátos feltételei	40
4.8. Az alapellátáson túli, családtámogató szolgáltatásaink	47
4.9. A fejlődés jellemzői bölcsődés kor végére	48
5. A GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓ	49
6. AZ ELLÁTÁSUNK IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	51
A felvételünk rendje	51
7. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSUNKRÓL VALÓ TÁJÉKOZTATÁS	53
7.1. A Házirendünk tartalma és szerepe	53
7.2. A szülők tájékoztatása	53
8. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKATÁRSAINK JOGAI ÉS AZOK VÉDELME	55
8.1. A gyermekeink jogai	55
8.2. A szülők jogai.....	56
8.3. Az Érdekképviseleti Fórum működése	57
8.4. A munkatársaink jogainak védelme	58
9. A MUNKATÁRSÁK SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉNEK TÁMOGATÁSA	59
10. A NEVELŐMUNKÁNK ELLENŐRZÉSE	60

MELLÉKLET	63

1.sz. Megállapodás

„A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront, vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa, jóformán az egész életére.”

/Kodály Zoltán/

BEVEZETŐ

Az Úrhidai Tündérkert Óvoda és Bölcsőde szakmai programja a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 4/A. § (1) bekezdése, és a „A Bölcsődei nevelés - gondozás országos alapprogramja” mint a szakmai szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével készült. Megvalósítása biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig intézményünk szakmai önállóságát, a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez való igazodást.

Célunk családbarát, támogató bölcsődeként a települések lakosainak igényeihez igazodó jó színvonalú napközbeni kisgyermekellátás biztosítása, bölcsődei kereteken belül, az alapellátás és szolgáltatások nyújtásával.

Küldetésünk olyan, gyermekekre szabott nevelési-gondozási elvek alkalmazása, melyek a bölcsődei ellátás területén a gyermekek igényeit maximálisan kielégítik. Tevékenységünk legfőbb motiváló tényezője a szeretetteljes odafordulás, gyermeki személyiség tisztelete, a családok és intézményünk értékrendjének összehangolása, az egymás iránti megbecsülés, a következetesség és a feltétel nélküli elfogadás áll.

A szakmai program hatálya kiterjed az Úrhidai Tündérkert Óvoda és Bölcsődére

A szakmai programmal célunk:

- Az egységes szakmai irányvonal meghatározása.
- A Bölcsődei nevelés - gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a jó gyakorlatok kialakítása, új módszerek és tevékenységek bevezetése, az ellátók és a szülők nevelői szemléletének formálása, kapcsolatépítése.
- Az ellátottak egyéni szükségleteinek biztosítása.
- Az egészséges életmód alakításának segítése.

Feladatunk, hogy a Szakmai Programot megvalósítsuk, és megteremtjük annak lehetőségét, hogy az igények kielégítéséhez bölcsődénk biztosítsa a szakszerű, törvényes, és magas színvonalú ellátást.

A szakmai program elérhetősége

A szakmai program az Úrhidai Tündérkert Óvoda és Bölcsődében elérhető a szülők számára. A felvételt követő első szülői értekezleten a kisgyermeknevelő ismerteti a szülőkkel.

Az intézmény Honlapján: www.ovoda.urhida.hu

JOGSZABÁLYOK

A bölcsőde munkáját és a szakmai programját meghatározó jogszabályok

- Az Európai Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002.) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni kisgyermekellátásról.
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról.
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról.
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról.
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről.
- 235/1997. évi (XII.17.) Korm. rend. a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló.
- 15/1998. (IV.30.) NM. rend a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rend. a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjairól és igénylésükről felhasználható bizonyítékokról.
- 8/2000.(VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról.
- 9/2000.(VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról,
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közzétételre vonatkozó ajánlásokról
- A bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 7/2010. (II.19.) SzMM utasítás.
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények hálózatok hatósági nyilvántartásáról, ellenőrzéséről
- 415/2015.(XII.23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről.
- MSZE 24210-1:2012 - Nevelési intézmények tervezési előírásai. 1. rész: Bölcsődék
- 10/2020. (VII.13) Úrhida Község Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, térítési díjáról és a gyermekétkeztetés térítési díjának megállapításáról

1. ÚRHIDAI TÜNDEKERT ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE ADATAI

Fenntartó neve: Úrhida Község Önkormányzat

Címe: 8142 Úrhida, Kossuth u.66.

Telefon: 06 22 364-514

E-mail címe: hivatal.urhida@datatrans.hu

Az intézmény neve: Úrhidai Tündéerkert Óvoda és Bölcsőde

Az intézmény rövid neve: Úrhidai Tündéerkert Bölcsőde

Címe: 8142 Úrhida, Templom u. 1.

Telefon: 06 22/462-720; 06 22/462-721

E-mail: ovoda@urhida.hu

Honlap: www.ovoda.urhida.hu

Szervezetileg többcélú intézményben, óvoda-bölcsődeként működünk.

Intézményvezető, munkáltatói jogkör gyakorlója: Bozsák Szilvia

Kisgyermeknevelők: 2 fő

Bölcsődei dajka: 1 fő

Férőhelyszám: 12 fő (+2 fő felvehető, nevelési év közben, ha a csoportban minden gyermek betöltötte a 2. életévét)

Nyitva tartás: munkanapokon: 6 -17 óráig

Nyilvántartási szám: S0524027

Szakágazat száma: 889110 Bölcsődei ellátás

Kormányzati funkciók száma: 104030 Gyermek napközbeni ellátása

104031 Gyermek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

104035 Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

104036 Munkahelyi étkeztetés gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben

Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó szolgáltatások:

889109 Időszakos gyermekfelügyelet

Ellátási területe: Úrhida község közigazgatási területe

Érvényességi területe: Úrhidai Tündéerkert Óvoda - Bölcsőde

Szakmai program készítőjének neve: Schultz Vivien

Elérhetősége: 06/30-850-3364

Programért felelős: Bozsák Szilvia főigazgató / Schultz Vivien szakmai vezető

Szakmai program érvényességi ideje: 5 év

Szakmai program készítésének dátuma: 2018.március 12. **Módosítás:** 2026.08.26.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásaként, gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, nevelést, gondozást, foglalkoztatását és étkezést kell biztosítani. Meg kell szervezni azon gyermekek számára, akiknek a szülei munkavégzés, tanulmányok folytatása, betegség vagy egyéb okok miatt nem tudják biztosítani a kisgyermek számára a napközbeni ellátást, felügyeletet.

A Gyvt. 42.§ nevesíti a gyermekek napközbeni ellátási formáit:

- **bölcsőde**
- mini bölcsőde
- munkahelyi bölcsőde
- családi bölcsőde

Ezen ellátások lehetőséget biztosítanak a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek nevelésére és gondozására is.

BÖLCSŐDE

A bölcsőde olyan ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, és jogszabályban meghatározott szakirányú végzettségű személyek által nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

A gyermek 20 hetes korától, ha a harmadik életévét betöltötte, a bölcsődei nevelési - gondozási év végéig maradhat a bölcsődében. Amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható az intézményben.
/Gyvt. 42.§ (1)/

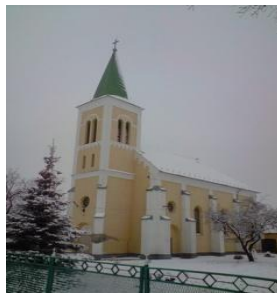
A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítani kell:

- *a nevelés - gondozás feltételeit,*
- *a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,*
- *a felszerelési jegyzékben a bölcsőde tekintetében meghatározott textíliát és bútort, egyéb eszközöket,*
- *a játéktevékenység feltételeit,*
- *a szabadban való tartózkodás feltételeit,*
- *az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerint.*

2. ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORTUNK, ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLETÜNK JELLEMZŐI

Úrhida címere

Nagyboldogasszony templom

Úrhida naplemente

A település és az ellátási terület földrajzi, történelmi, gazdasági jellemzőinek bemutatása

Úrhida község - Fejér megyében, a Székesfehérvári járásban. Úrhida Székesfehérvár agglomerációjában található, ezért az utóbbi években jelentősen megnőtt a község népessége a szuburbanizációnak köszönhetően.

A nyugalom, a csendes békés vidék megtestesítője, pozitív kisugárzása, szerethetősége vonzza az ideletelepülőket. Területe: 7,25 km², népessége 2642 fő (2025). A település zsákfalu jellege miatt nagy a nyugalom, nincs átmenő forgalom.

Az utóbbi 10 évben jelentős fejlődés történt: Felavatásra került a Tájház, az utak nagy része aszfaltozott lett, kisebb lakóparkok épültek, "egészségház" készült, felújításra, átépítésre került az önkormányzat épülete, megújult, kibővült az óvoda épülete.

A bölcsődei ellátást igénybevevők elvárásainak, szükségleteinek megjelenítése

Úrhida jelenleg az ország egyik legfiatalabb települése, köszönhető ez mindannak a sok pozitív változásnak, fejlődésnek, amely az elmúlt években végbement. Mivel Székesfehérvár vonzáskörzetéhez tartozunk ám csendes, nyugodt helyen élünk sok fiatal család döntött úgy, hogy letelepedik nálunk.

Számos vállalkozás illetve gazdálkodó működik a faluban, de a többség mégis a közeli nagyvárosban talál munkalehetőséget, ezért nagy szükség van a helyi bölcsődére, óvodára, iskolára.

Népesség összetétele:

0-3 éves kisgyermekek száma: 106 fő

Gyermekek családok igényei: A település dinamikus fejlődésének köszönhetően, sok kisgyermekes család teremt otthont Úrhidán. Az itt élők elődlegesen veszik igénybe a helyi óvodát, iskolát. Hiány terület a bölcsődei ellátás, amelyre megfelelő számú igény érkezett a felmérések eredményeként.

Az ellátandó célcsoporthoz tartozó családok jellemző körülményei, életmódja, szemlélete: Településünkön a családok többnyire jó anyagi körülmények között élnek, kevés számú a hátrányos

helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő család. Jellemzően a szülők együttműködők, segítőkészek, szívesen vesznek részt közösségi rendezvényeken, programokon, tevékenységeken. (pl. Szülő Klub, Gyermeknap, kézműves foglalkozások stb)

Gyermekjóléti Szolgálat:

Az 1997. évi XXXI. törvény 2016.január I-i hatállyal bekövetkezett módosítása alapján a családsegítés és a gyermekjóléti szolgálat feladatait a család-és gyermekjóléti szolgálatok, illetve az újonnan megalakult család-és gyermekjóléti központok látják el. A SÁRRÉT Kistáj Önkormányzati Társulás Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2016. január 1. óta Szabadbattyán, Úrhida, Nádasdladány, Sárkeszi, Kőszárhegy településeken látja el a szolgálat feladatait. Szolgálatunk a Székesfehérvár Család-és Gyermekjóléti Központoz tartozik.

Ügyfélfogadás Úrhidán: csütörtökönként 11.00 - 15.00 (Közösségi Ház – Kossuth u. 66) Sziládiné Tóth Éva családsegítőnél.

Gyermekorvos: dr. Fülöp Edit

Védőnő: Soósne Fekete Éva

Iskolánk bemutatása

Iskolánk a Batthyány Lajos Általános Géza Fejedelem Tagiskolája 8 osztállyal és négy napközis és két tanulószobás csoporttal működik, 120 fős statisztikai tanulólétszámmal, 16 fős pedagóguslétszámmal. A fenntartó által engedélyezett osztályok száma nyolc. Osztálytermi, nem szaktantermi rendszerben működünk, amit sokkal otthonosabbnak, családiasabbnak tartunk és nem mellékes, hogy nem kell vándorolniuk óráról órára a gyerekeknek.

Iskolánk legfőbb előnye a kis létszámú osztályok (15-24 fős), ami leginkább alkalmas a képességekhez igazodó foglalkoztatásra. Az alacsony létszámú osztályokban tanulók az alapképességeket biztosan elsajátítják, minden tanulóra alaposabban oda tudunk figyelni és több szereplési lehetőséget kapnak diákjaink a tanórákon és a rendezvényeken egyaránt. Változatos szervezeti formákat alkalmazunk a tanórákon, a frontális és egyéni munkán kívül a csoportos, differenciált és páros munka is gyakori. Az alkalmazott módszereinkre a sokszínűség, játékoság jellemző, a bemutatás, ismerettrögzítés, képességfejlesztés, az ellenőrzés, értékelés szempontjából egyaránt. Tanulóink érdeklődésének felkeltésére, fenntartására és az ismeretek rögzítésére, valamint interaktív ellenőrzésre a meglévő interaktív táblákat és egyéb informatikai eszközeinket is gyakran és eredményesen használjuk.

Az Úrhidai Tündérkert Óvoda 1987-ben épült. Ebben az intézményben kapott helyet a bölcsődei csoport. Intézményünk a település központjában az Általános Iskola és a Községi Ház mellett található. 2014 nyarán átalakított, kibővített óvodánk, **négy csoportos** volt 100 főt tudtunk fogadni. Jelenleg a maximálisan felvehető gyermeklétszámunk **100 fő óvodás**. A négy csoportszobával rendelkezünk, logopédusunk külön fejlesztő szobában foglalkozik a gyerekekkel. Csoportjaink kényelmes öltözőkkel rendelkeznek, a foglalkoztatók mellett külön-külön mosdóhelyiségek vannak. Foglalkoztató helyiségeink tágasak, világosak, jól felszereltek.

Személyzeti létszámunk ideális, 9 fő főiskolát végzett óvodapedagógus, 1 fő pedagógiai asszisztens, 3 fő szakképzett dajka végzi az óvodai nevelési munkát, 1 fő óvodatitkár segíti a szakmai munkát, saját főzőkonyhával rendelkezünk, 3 fő konyhai dolgozó és 1 fő ételmezésvezető látja el az ételmezési feladatokat. Főzőkonyhánk az óvodai és munkahelyi étkeztetés mellett ellátja az iskolások, valamint nyugdíjasok, vendégétkezők étkeztetését is.

Óvodánk nagy területű udvarral, modern, új játszótérrel rendelkezik, ahol szabadtéri programokat, mozgásos játékokat szervezünk. Lehetőség szerint sok időt töltünk a szabadban, az udvaron illetve sétával az óvoda környékén. Az óvoda nyitva tartása: 6 - 17 óráig tart.

Fő feladatunknak tekintjük a 3 - 7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének és családi háttérének, neveltetésének szem előtt tartásával az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges szociális érettség alakítását, a tanulási képességeket meghatározó megismerési funkciók fejlesztését.

A játék a gyermek fejlődésében alapvető fontosságú, semmi mással nem helyettesíthető életforma. A játék során ismerkedik a világgal, a tárgyakkal és azok tulajdonságaival, fejlődik mozgása, értelmi képességei, érzelmvilága, növekszik önállósága, magabiztossága, kitartása, alakulnak társas kapcsolatai - fejlődik egész személyisége.

Mindebből következik az alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat, eszközt, többfajta lehetőséget biztosítsunk az elmélyült játékra, a közös élményekre, a játékban játékosan megszervezett tapasztalatszerzési lehetőségekre, s ez által a spontán tanulás feltételeinek megteremtésére. Egy boldog gyermekkor biztosításával teremtyük meg a személyiség szabad kibontakozásának

optimális feltételeit. Nevelőmunkánk tudatos, tervszerű tevékenység, melyben érvényesül a partnerközpontú, gyermekközpontú szemlélet, a kulturált párbeszéd, az építő kritika, a korrekt érdekérvényesítés. Olyan óvodába várjuk a gyermekeket, ahol szeretetben, otthonos, derűs, nyugodt légkörben, biztonságban tölthetik egész napjukat, személyiségüket fejlesztő játékok közt válogathatnak és dinamikus, gyermekszerető óvónők, dajkák veszik őket körül.

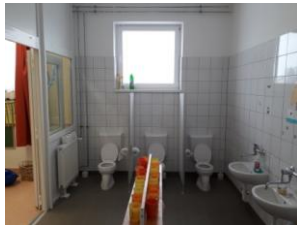
Célunk, hogy a gyermekek ...

- szívesen járjanak óvodába, érezzék ott biztonságban magukat,
- fejlődjenek egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően,
- legyenek aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, fogadják el a különbözőséget,
- legyen természetes számukra az egészséges életmód, legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk,
- a magyar nyelv és a metakommunikáció segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket.

Logopédusunk heti három alkalommal foglalkozik a rászoruló gyermekekkel, a beszédjavítás mellett különösen nagy hangsúlyt helyez a prevencióra. Az óvodai felvétel iránt érdeklődő szülőknek, gyermekeknek minden év tavaszán tájékoztató oviváró délutánt szervezünk.

Óvodai öltöző

fürdőszoba

játszószoba

3. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSUNK CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI

3.1. A programunk konkrét bemutatása

3.1.1. A szakmai célunk, feladatunk, alapelveink bemutatása

A bölcsődénkben rendelkezésre állnak az optimális erőforrások, és a gyermekek biztonságos, derűs, családi, szeretetteljes gondoskodást nyújtó légkörben tölthetik napjaikat. A kisgyermeknevelők gondolkodását a gyermekközpontúság hatja át, a módszerekben a demokratikus nevelési stílust képviselik. A gyermekekben a legkisebb életkortól kezdve a pozitív énképet erősítik.

Célunk:

- A gyermekek gondos ellátása mellett, jelentős segítséget adni a gyermeküket otthonnevelő családoknak is.
- Szeretnénk a hozzánk érkező gyerekeknek és szüleiknek jó színvonalú ellátást kínálni, szeretetteljes nyugodt körülményeket biztosítani, amelyben bölcsődéseink biztonságban érzik magukat.
- A lehetőségek széles tárházát biztosítani a képességük kibontakozásához.
- Boldogan, egyenlő esélyeket biztosítva fejlődhetnek testileg, lelkileg a gyermekek.
- A játék legyen az elsődleges és meghatározó tevékenységük a személyiségfejlődés és a szocializáció folyamatában.
- A bölcsődei életük önmegvalósító élményt adó tevékenységben teljesszen ki.
- Képessé váljanak a természeti - társadalmi környezetben biztonsággal, önállóan tájékozódni, környezetünk értékeit és szépségeit felfedezni, megóvásában közreműködni.
- Olyan bölcsődét képzelünk el, melyben a megfelelő személyi tárgyi feltételek adottak.
- A bölcsőde és a család nevelőpartneri kapcsolatának erősítése.

Feladatunk

- A családban nevelkedő - 20 hetestől a hároméves korú kisgyermek szakszerű nevelése és gondozása.
- A gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése a fejlődésük elősegítése.
- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés családi hangulatban.

A bölcsődei nevelésünk célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelésünk mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét. A bölcsődei nevelésünk további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytassunk. A bölcsődei ellátásunk családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A bölcsődei nevelésünk alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésünkben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A bölcsődei csoportunkban kiemelten foglalkozunk a kisgyermek családjával, valamint a családdal való folyamatos kapcsolattartással és tájékoztatással. Fontosnak tartjuk a személyes beszélgetéseket, az információ áramlását, a család tapasztalatainak, kérdéseinek megvitatását. Törekszünk az újonnan érkező gyermek esetében a családlátogatásra, amely során a kisgyermeknevelőinknek lehetősége nyílik a család és otthoni környezetének jobb és közelebbi megismerésére. A családlátogatás során közelebbi képet kapnak a család szokásairól, a kisgyermek otthoni viselkedéséről. Az itt szerzett tapasztalatokat a kisgyermeknevelők napi munkájuk során tudják beépíteni a gyermek nevelési és gondozási folyamataiba. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a család és a kisgyermeknevelők között egy bizalmi kapcsolat alakulhasson ki, először a szülők „beszoktatását” fontos elvégeznünk minél szélesebb körű tájékoztatással, személyes beszélgetésekkel, programjainkra való invitálással az ő aggályainak meghallgatásával és pozitív szülői attitűdjeik megerősítésével.

A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

A gyermekek fejlődésében az első három életév meghatározó jelentőségű, hiszen ebben a szakaszban az alapvető humán funkciók és sajátosságok, valamint a személyiség karakterjegyeinek kialakulása zajlik. A fejlődés üteme és minősége minden gyermek esetében egyedi utakat jár be, így előfordulhatnak átmeneti lassulások, megakadások, amelyek azonban hosszútávon hatással lehetnek a későbbi készségek és képességek fejlődésére, az óvodai, iskolai életre is. Ezért ezekben az időszakokban kiemelten fontos a preventív szemléletű beavatkozás, a kisgyermeknevelő, a szülők együttműködése annak érdekében, hogy a kisgyermek megkaphassa a számára legmegfelelőbb támogatási formát. A prevenciós feladatok megvalósításába a kisgyermeknevelők jelzése, illetve szülői konzultáció alapján, szükség esetén speciális szakembereket (gyermekorvos, dietetikus, stb.) is bevonunk. Ehhez elengedhetetlenek azok a strukturális feltételek (tornaterem, udvari játékok), amelyek lehetőséget biztosítanak a mozgás, a beszéd, a figyelem, az értelemi képességek adekvát módon történő fejlesztéséhez.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátásunk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében, fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe. A bölcsőde fontosnak tartja a család nevelési szokásainak és értékeinek állandó szem előtt tartását, valamint a gyermek szempontjából a szülőt a családot tekinti szakértőnek. Eltérő kultúrák, nevelési elvek, szokások esetén is igyekszik nevelési-gondozási feladataiban ezeknek és a családi elvárásoknak az intézmény lehetőségeihez képest megfelelni.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.

Figyelmet fordítunk az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális különbözőségek iránti tolerancia kialakítására. A kulturális különbségekből adódó nevelési-gondozási egyediségeket is tiszteletben tartja az intézményünk.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésünkben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A kisgyermeknevelőink rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, melyek hozzájárulnak szakmai tudásuk fejlődéséhez. Az intézményünk lehetőséget biztosít és támogatja azokat a munkavállalóit, akik szakmai fejlődésük érdekében tovább szeretnének tanulni, akár olyan felsőfokú intézményben is melyet a kisgyermeknevelői munkájuk során a még hatékonyabb és szakszerűbb munka érdekében fel tudnának használni.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátásunk, a szülővel történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is. A csoportszobában a játszósarkok kialakítása, a játékok elhelyezése a gyermekek életkorának, fejlettségének, érdeklődésének és a csoport létszámának figyelembe vételével történik. A játékok állandó helye a csoport szokásrendszere is fontos tényezői a biztonság és stabilitás megteremtésének.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelésünk minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a bölcsődei élet megkezdésekor, a beszoktatásnál a fokozatosságot szem előtt tartsuk. Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermekek koruknak megfelelő táplálkozásban részesüljenek, valamint, hogy az étkezések során biztosítva legyen a változatosság. A gyermekek étrendjében nem szerepelhet ugyanaz az étel két héten belül. Az ételmezésvezetőnk törekszik a heti étrend kialakítása során, hogy a gyermekek a főzeléktől a húsos ételekig mindent fogyasszanak.

Kéthetente egyszer kapjanak csak levest a bölcsődések. Az új ételek bevezetése egy kisgyermek étkeztetésébe is fokozatosan valósul meg.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésünkben figyelembe vesszük a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődénkbe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

A kisgyermeknevelők a napi nevelési és gondozási feladatok során mindig figyelembe veszik a kisgyermek személyiségét, egyedi fejlődési ütemét. Igyekeznek minden tevékenységnél, úgy, mint evésnél, alvásnál, játéknál is követni a kisgyermek saját ütemét. Minden gyermeknek mások az alvási szokásai és szükségletei, más az étkezési szokása és üteme, más egyéni szokásai vannak, ezeket szem előtt tartva támogatják és segítik a gyermeket a bölcsődei csoportunkban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim színterei. A gondozási műveletek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit.

A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A bölcsődénkben a kisgyermeknevelők törekednek arra, hogy a gondozási feladatokba bevonják a kisgyermeket is. Türelemmel kivárlják, míg a gyermek próbálkozik önállóan az öltözéssel, evéssel. Nem sürgetve a gyermeket, lehetőséget biztosítanak számára, hogy egyedül oldja meg ezeket a feladatokat. Gondozásnál pozitív visszajelzésekkel erősítik a kisgyermek egészséges én képének kialakulását, valamint folyamatosan törekednek annak megerősítésére. A gondozási helyzetek azok a kivételes alkalmak, amikor a kisgyermeknevelő kettesben lehet a „saját gyermekével”, csak rá tud figyelni és a gyermek is érezheti ennek a helyzetnek az intimitását, és hogy csak ő a fontos.

A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésünkben. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítjük önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait. A kisgyermeknevelők és a szakemberek lehetőséget biztosítanak a kisgyermek számára, hogy önállóan próbáljon megvalósítani, megoldani feladatokat. Azonban a nevelő nem hagyja magára a gyermeket, csak lehetőséget biztosít, hogy a gyermek megismerje tapasztalatszerzés útján saját képességeit, határait. Viszont a gyermek elakadása, elbizonytalanodása esetén egyből segítséget nyújt. Biztosítja a gyermek számára a szükséges időt, helyet, jó légkört, tárgyakat, gondoskodást, törődést, empátiát, szükség szerint együtt játszást ahhoz, hogy a gyermek tanulni tudjon saját fejlődési ütemében.

Bölcsődei csoport játszószoba

3.1.2. A személyi feltételeink

Az Úrhidai Tündérkert Bölcsődei csoport az Óvoda épületében lett kialakítva.

A bölcsődei csoportunkban 12 gyermek nevelhető - gondozható, ha minden gyermek betölti a 2. életévét még 2 fő kisgyermek ellátása megvalósítható.

A vezetői feladatokat a főigazgató látja el.

A minimum személyi feltételek a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működés feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelete 1-2. számú melléklete rendelkezik a szakmai létszámokról és a képesítési előírásokról.

A bölcsődei csoport munkatársai: 2 fő kisgyermeknevelő, 1 fő bölcsődei dajka

A bölcsődei csoportunkba fiatal kisgyermeknevelőket foglalkoztatunk, akik az új szakmai ismereteik alkalmazásával be tudják jól indítani a bölcsődei csoportot. Az önképzést, képzést, kötelező

továbbképzés támogatását fontosnak tartjuk, hogy minél magasabban kvalifikált kisgyermeknevelők neveljék - gondozzák a gyermekeket.

A bölcsődei dajka segíti a kisgyermeknevelők munkáját. A bölcsődei dajka akkor tudja eredményesen segíteni a munkát, ha látja helyét, szerepét a csoportban. Olyan empatiszikus képességgel kell rendelkeznie, amely alkalmassá teszi őt arra, hogy megfelelő társa legyen a kisgyermeknevelőknek a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

Megfelelő szintű folyamatos irányítás és tájékoztatás mellett tudja, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánják a kisgyermeknevelők a gyermekcsoport nevelését, gondozását megvalósítani és ennek megfelelően járul hozzá a csoport munka eredményességéhez. Feladatai a bölcsődei csoport helyiségeinek tisztántartása, csoportos textíliák mosása, az étkezésekhez az étel szállítása a konyháról, csoport edényeinek mosogatása, a szükség esetén a gyermekek felügyelete.

Bölcsődében bölcsődei dajka munkakörben az alkalmazható, aki eredményesen elvégezte a bölcsődei dajka képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyamot. A bölcsődei dajka munkavégzését a nyitvatartási időn belül nyolcórás munkarendben kell megszervezni.

A bölcsődében a kisgyermeknevelőknek és a bölcsődei dajkának a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 2. számú melléklete szerinti, érvényes Egészségügyi Nyilatkozattal kell rendelkeznie.

A bölcsődében a kisgyermeknevelő, bölcsődei dajka munkakörben dolgozó személyeknek a munkaruha juttatás keretében legalább a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 12. mellékletben foglaltakat kell biztosítani.

A bölcsődében a kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka munkarendje igazodik a gyermekek napirendjéhez. A főigazgató úgy szervezi a napi munkát az intézményben, hogy a kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka a gyermekek ellátásáról megfelelően gondoskodni tudjon.

A bölcsődei csoportban a kisgyermeknevelők távolléte esetén egymást helyettesítik. A bölcsődei dajka helyettesítését az óvodai dajka is elláthatja a többcélú intézményben.

Az Úrhidai Tündéerkert Bölcsődében a szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszáma és képesítése megfelel a rendeletben foglaltaknak. Minden kisgyermeknevelő szakképzett. A bölcsődei dajka pedig elvégezte az előírt tanfolyamot határidőre.

3.1.3. A tárgyi feltételeink

Az Úrhidai Tündéerkert Óvoda és Bölcsőde Úrhida központjában található, a helyi általános iskola és az önkormányzati hivatal mellett.

A szépen felújított óvoda épületén belül történt a bölcsődei csoport kialakítása, a bölcsődei szabvány figyelembe vételével. Nyitása: 2018.09.01. Az intézmény a Templom u. 1 alatt található, könnyen megközelíthető minden irányból gyalogosan, gépjárművel egyaránt.

Az intézmény külső-belső környezetének tisztaságára, rendezettségére nagy gondot fordítanak a dolgozók. Szakképzett kisgyermeknevelők biztosítják a szeretetteljes légkört. Nyugodt, odafigyelő légkörben, jó színvonalú felszereltséggel valósítjuk meg szakmai elképzeléseinket. A kisgyermeknevelők, és valamennyi munkatárs a családias, jó hangulatú, a családokat és egymást segítő együttműködésre törekednek.

A bölcsődei ellátáshoz szükséges, kötelezően biztosítandó eszközök és felszerelések jegyzékét a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. melléklete tartalmazza. A jogszabály figyelembevételével történt a bölcsőde helyiségeinek felszerelése, az eszközök beszerzése.

Bölcsődei Csoport által használt helységek:

- előtér – babakocsi tároló
- gyermeköltöző,
- gyermekszoba,
- fürdőszoba,
- terasz, játszókert.

Az épület bejáratán az előtérbe jutunk, egyik oldalon lehetőségünk van a babakocsik tárolására.

Gyermeköltöző

Gyermeköltöző - Az ajtón a csoport logóját helyeztük el. A gyermeköltözőbe elhelyezett előírás szerinti gyermeköltöző szekrényben minden kisgyermek számára biztosított a saját ruha tárolása, elkülönített cipőtároló résszel. Egy pelenkázó asztalt is elhelyeztünk, a kisebb gyermekek öltöztetésére. Felnőtt fogas, szemetes, és hirdetőtábla is megtalálható. Az öltözködéshez kis szőnyeget vagy szivacsot használnak. A faliújságon helyezük el a szülők tájékoztatására szolgáló információkat, a kötelező dokumentumokat: Szülői Fórum tagok nevét, elérhetőségét, házirendet, napirendet, heti étrendet, szakmai cikkeket, stb. Itt majd a szülők megcsodálhatják a gyermekeik alkotásait is.

Bölcsődei csoport játszószoza

A **gyermekszoba** kötelező tárgyi eszközei: 14 db gyermekfektető, 4 db négy személyes gyermekasztal (70x70 cm lappal), 16 db bölcsődei gyermekszék, 1 éven aluli gyermekek részére 1 db fa csecsemőágy, 1 db mobilhempergő (1x1m) vagy elkerített szobasarak kialakítása. Az ablakokra függöny, sötétítő roló, szőnyeg 2 db (2x3 m, lehetőleg egyszínű, 2x1,5 m autós szőnyeg), nyitott játékpolt 4 db, textil eszköztároló szekrény, falióra, szobai hőmérő, fedeles szeméttartó, tálaló kocsi, és puha sarok kialakítása.

A felnőtteknek 1 db kisgyermeknevelői asztalt, és 2 db szék.

Az 50m² tágas gyermekszobákban ideális körülmények között tölthetik napjaikat a gyermekek, melyek jól felszereltek. Több játéksarok került kialakításra: olvasó-mese, főző, fodrász, építő, stb..

A játéktevékenységhez mind az alapjátékok, mind a különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, bábozás, barkácsolás, ének, zene, énekes, beszédfejlődést elősegítő, értelmi képességet és kreativitást fejlesztő anyagok) játékok, eszközei megtalálhatók az előírásoknak megfelelően.

A játékok állandó helyen, ízlésesen elhelyezve találhatók a nyitott játékpoltokon, vagy kosarakban. A gyerekek önállóan, kedvük szerint választhatnak. A bútorok natúr színűek, esztétikusak, így még jobban kiemelik a játékok tarka világát. Ezzel is cselekvésre, kreativitásra ösztönöznek. A játékpoltok a gyermekek magasságához igazodnak, így minden játék könnyen elérhető, levehető. A csoport összetételének és létszámnak megfelelő méretű kisasztal és székek találhatók, amelyek a polcokkal megegyező anyagból készültek. A beépített szekrények a laminált padló színben harmonizálnak a szoba többi bútorzatával.

Gyermekfürdőszoba

A gyermekfürdőszoba a szobából nyílik, mely felül egy átlátszó üvegfallal van elválasztva. A bölcsődei szabványnak megfelelően lett kialakítva. A szembe falon 3 db gyermekmosdót (peremmagasságuk 45 cm) szereltek fel, felettük egybefüggő tükör, mellette jobbra egész alakos álló tükör (30x100cm), a falon 1 db gyógyszeres szekrény a szükséges felszerelésekkel, a fogmosó pohár, bejelölve higiénés okokból, ezen kívül személymérleg, magasságmérő került elhelyezésre. Minden kisgyermeknek saját jellel ellátott törölközője, fésűje van. A mosdók feletti egybefüggő tükörrel, és egész alakos álló tükörrel segítjük az énkép kialakulásának lehetőségét és az esztétikai érzék fejlesztését, a minta elsajátítását. A sarokban megemelt zuhanytálca került kialakításra. Ezzel szembe helyeztük el a pelenkázó asztalt, melyhez fellépő is tartozik. A falon törölköző - fésűtartó (2 akasztós, 14 db-os). A fürdőszoba baloldali részében kialakításra került: 2 gyermek WC, 1db WC a bilik ürítésére, elhelyeztünk még 1 db műanyag dobogót, 3 db bilit, bili fertőtlenítő badellát, az eszközök méretei a gyermekek életkorához igazodnak, melyek lehetőséget biztosítanak a kulturhigiénés jó szokások elsajátítására és a szobatisztaságra szoktatásra. Elhelyeztünk még 1 db szemetes badellát (fedeles), 1 db szennyestartót, 1 db lámpedálos badellát a szennyes pelenkáknak, a pelenkázó mellett.

Játsszókert

A bölcsődei csoportunk ellátásának fontos helyszíne a játsszókert, a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a szabad levegőn való tartózkodás biztosítása, a természettel való mindennapos érintkezés, együttélés szempontjából.

A bölcsődei csoportból lépcsőn (gyermekeknek megfelelő méretű korlát) a teraszra jutunk, mely árnyékolóval ellátott. A bölcsőde játsszókertjét kerítéssel elválasztottuk az óvoda játsszókertjétől. Úgy alakítottuk ki, hogy az itt játsszó gyermekek igényeinek megfeleljen.

A játsszókertbe már korábban telepítésre került egy 4 x 4 m homokozó, takaróval, és árnyékolóval. Törekedtünk a beépített udvari játékok EU szabványnak való megfelelésére (78/2003.(XI.27.) GKM rendelet), melyeket mobil udvari eszközök bővítésével teszünk színesebbé. Olyan fákat és növényzetet ültettünk, ami nem szúr, nem mérgező, és nincs bogys termésé.

A különféle mobil játékeszközök, tricikli (3 db), futó bicikli (3 db), műanyag motor (6 db), libikóka (2 db), és homokozó formák, csúszda, hernyó alagút, vödrök sziták, lapátok (14 készlet) élményszerzésre és tapasztalatgyűjtésre adnak alkalmat a kisgyermekek számára. A homokozóba lévő homok előírás szerinti cseréjéről folyamatosan gondoskodunk. Hetente felássuk. A lombos fák, a nyári melegben az árnyékolást biztosítják.

3.2. Együttműködésünk az intézményen belül és a tágabb környezettel

3.2.1. Az ellátáson belüli együttműködésünk

○ *Bölcsődei csoporton belül*

Speciális helyzetben vagyunk, mivel az óvoda épületén belül lett kialakítva a bölcsődei csoport.

A csoportban dolgozó két kisgyermeknevelő és a dajka szoros együttműködése elkerülhetetlen.

○ *Óvodával egy intézményt alkotunk*

Napi kapcsolattartás az intézményt érintő működési dolgokban, a főigazgatóval, és munkatársaival, nagyon fontos, hisz közösen használjuk az épületet, és a vezetés is közös.

A munkatársak között fontos a tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára a zökkenőmentes ellátást.

Közös szülői értekezlet, óvodába menő gyermekek szüleinek. A szülők mindig nagy érdeklődést mutatnak az óvodai tájékoztatás iránt. Bölcsőde – óvoda átmenet megkönnyítése érdekében a kiscsoportot fogadó óvónők meglátogatják a gyermekeket. Mi pedig lehetőséget kapunk arra, hogy a bölcsődéből elkerült gyermekeinket megnézzük az óvodába.

3.2.2. A szülőkkel való együttműködésünk

A bölcsődei csoportunk fontosnak tartja a szülőkkel, a családdal való személyes kapcsolattartást. Ennek valamennyi formáját is alkalmazzuk a gyakorlatban. Fontosnak tartjuk a beszoktatási időszakot megelőző első szülőcsoportos értekezletet, amely az újonnan érkező gyermekek szüleinek szolgál a bölcsődével kapcsolatos hasznos információkkal. A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások biztosítják, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig, a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni igényeit, szokásait.

Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik a család és az intézmény közötti jó kapcsolat kialakítását és elősegítik az együttnevelés megvalósulását.

Negyedévente kerülnek megrendezésre a szülőcsoportos megbeszélések, melynek keretében minden alkalommal más téma kerül feldolgozásra.

Az év során márciusban/áprilisban tartjuk a nyílt napot, a „*bölcsőde kóstolgot*”. Itt azok a szülők vesznek részt, akiknek a gyermeke még nem jár a bölcsődei csoportunkba, de beíratását a következő nevelési évben tervezik. Június elején tájékoztató szülői értekezletre várjuk, a felvételt nyert gyermekek szüleit. A felsoroltakon túl informális és formális tájékoztatási, beszélgetési alkalmakra is sor kerül a nevelési év során folyamatosan. A nevelési év során változatos családi programokat szervezünk.

3.2.3. Az ellátáson kívüli együttműködésünk

Az Úrhidai Tündérkert Óvoda és Bölcsőde folyamatos kapcsolatot tart a települések több intézményével is. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával együttműködésre épülő kapcsolatokat ápolunk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek, kerülhetnek.

Együttműködünk

- **Védőnői Szolgálat**

A védőnő negyedévente felkeresi az intézményt. Figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését.

- **Pedagógiai Szakszolgálat** és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Bizottsággal a sérült gyermekek napközbeni ellátása, korai fejlesztése kapcsán.

- **Gyermekjóléti Szolgálat**

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van, mint a jelzőrendszer tagjának. A jelzőrendszer tagjaival team munkában dolgozunk, melynek célja, hogy különböző szakemberek a segítő tevékenység során, a saját területükön ellátott feladataikat, egymással konzultálva, egymás munkáját megismerve, támogatva, kiegészítve dolgozzanak a cél érdekében.

További együttműködésünk

- *A fenntartó Önkormányzattal és munkatársaival,*
- *a Rendőrkapitánysággal,*
- *A környező bölcsődékkel kapcsolat kialakítása*
- *Intézmények látogatása, szakmai megbeszélések szervezése.*
- *Magyar Bölcsődék Egyesületével*
- *BDDSZ – a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetével.*

*„Ami egy gyerek agyában, lelkében zajlik, a mérhetetlen kíváncsiságot a világ iránt, ezt nem lehet elvenni tőle.”
/ Csukás István/*

4. A TÜNDÉRKERT BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSUNK SZAKMAI TARTALMA, MÓDJA

4.1. Az Alapprogramban foglaltak helyi gyakorlatának bemutatása

A bölcsődei csoportunk meghatározott programot tervez és valósít meg. A bölcsődei csoportunk a helyi sajátosságokat és a kisgyermeknevelők egyéniségét tükröző szakmai programot készít.

A kisgyermek mozgásfejlődése sarkalatos pontja, minden egyéb fejlődési területnek, és ez figyelhető meg a legobjektívebb módon. Bizonyított, hogy a gyermekek későbbi fejlődésének alakulása szempontjából rendkívül jelentősek az első három évében átélt élmények és hatások. A bölcsődébe járó kisgyermek a nap legnagyobb részét az intézményen belül tölti, ezért úgy gondoljuk, hogy a kisgyermeknevelő munkája igen nagy felelősséggel bír. A testi fejlődés korai szakaszában a kedvező környezeti tényezők döntően meghatározzák a további fejlődést.

Ha a mozgásfejlődés helyes irányban halad, akkor az érzékszervek és az idegrendszer működése is jól szervezetté válik. Mindez szükséges a sikeres társas alkalmazkodáshoz, a jó tanulási képességekhez és a helyes önértékeléshez, ezért tartjuk meghatározónak, hogy bölcsődénkben minden lehetőséget megragadva felkeltsük a gyermekek figyelmét a mozgás megszerettetésére.

Kiemelt szakmai elképzeléseink:

Egészséges életmód, testmozgás, társas együttlét a szocializáció segítése.

Fontos feladatnak tartjuk, hogy a kisgyermekekkel foglalkozó szakemberek, felnőttek, kialakítsanak a gyermekekben egy életre szóló igényt a testmozgás, a fizikai aktivitás iránt.

- Elsődlegesnek tartjuk, hogy engedjük a gyermeket, annyit mozogni, amennyit csak lehetséges. Ehhez a legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy megteremtjük az optimális körülményeket, elhárítjuk a balesetveszélyt, hogy tudjon az életkorának és mozgásigényének kielégítően tevékenykedni, ne ütközzön állandó tiltásokba.
- A mozgásfejlődés fontos feltétele, a jól kialakított napirend, elegendő idő, hely az önálló, és a közös játékra is. Aktivitását pedig minden esetben ösztönözzük, támogatjuk dicsérattal, lehetőségek felkínálásával!
- Napirendünket ezért mindig úgy alakítjuk ki, hogy a lehető legtöbb idő jusson a szabad levegőn való játékra, mozgásra, hiszen a legmegfelelőbb hely a mozgásvágy kielégítésére.
- A kisgyermeknevelőink feladata, hogy a gyermek ösztönös mozgásigényét a mondókákkal, versekkel, dalokkal kiegészítve színesebbé tegye. A különböző korosztálynak a fejlődési

szintjéhez mértén alkalmazzuk a mondókákat, verseket, dalokat. Ehhez a csoportban játékhangszereket is használunk, melyeket a gyermekek is kipróbálhatnak. A mozgás, a hang, a képek, az érzelmek és a gondolatok egy-egységet alkotnak, ily módon ösztönző, fejlesztő hatással bírnak a gyermekekre, ugyanakkor egymást is erősítik.

- A kisgyermeknevelők játékos formában igyekeznek beépíteni a mozgást a gyermekek mindennapjaiba.

Véleményünk szerint hosszú távon játékos tornával is nagyban segíthetjük a mozgás iránti vágy felébresztését, fenntartását, a természetes mozgásigény, mozgásaktivitás kialakítását, megőrzését a napirendbe beépített testgyakorlással, mint például a játékos talpizom-erősítéssel. A szivacs labdát lábbal megmarkolni, elengedni, elgurítani, talp alatt görgetni mind nagyon alkalmas a talp izomzat erősítésére. A léggömbdobálás, rúgás, elkapás hasonló nagyon kedvelt játékforma, a kisgyermeknevelő bekapcsolódása, példaáallítása szintén az együttes játék élményét, örömét adja, ami további mozgásokra ösztönzi a gyermekeket.

Bölcsődei csoport elkerített játszókertjében a mozgásos aktivitássegítő és a variábilis játék érdekében további eszközöket kínálunk fel az évszaknak és az időjárásnak megfelelően. Tavasztól-őszig például a labdákat, libikókákat, tricikliket, talicskákat, rollereket, motorokat, a homokozást. Télen pedig a szánkózást, hógolyózást, hóemberépítést, és a hóval való egyéb (pl.: vödörbe lapátolás, formázás) ismerkedést. A gurulós eszközökkel (motor, tricikli, bicikli) fejlesztjük az egyensúlyérzékét az irányváltás, iránykövetés, lassítás, gyorsítás, tolatás megtanulását. A kisházban való rejtőzködés, bújócskázás, kukucs-játék, buborékfújás, pancsolás, homokozás, hógolyózás, mind-mind számos alkalom a megismerésre, tapasztalatok gyűjtésére, a mozgás megszerettetésére. A füves területeken páros lábbal tudnak szökdelni, ugrálni, futni, szaladni, táncolgatni, miközben lehet mászni, kúszni, játékos formában felfedezni a körülöttünk lévő világot.

A kisgyermeknevelőinknek az udvaron is lehetősége van a mozgáson belül a finommotorikus játékokra lelkesíteni, illetve azokba bekapcsolódni. A szobában lévő alkotó játékokhoz hasonlóan, a homokozó is megteremti a lehetőséget a fantázia szárnyalására, a finommozgások gyakorlására. Közös homokvárépítés, autóút- pályakészítés, formázás, sütés-főzés, gombócgúyás, sárdagasztás. A kicsi lábak, kezek betemetése, majd felfedezése segít a testrészek megismerésében, és annak megélésében, hogy amit épp nem látunk, az attól még létezik, nem tűnt el (tárgyállandóság). Ugyanakkor a homokban, egyenetlen talajon történő mezítláb járással lábizmaikat erősítjük, és a lúdtalp megelőzésére is szolgál. Láthatjuk, hogy a szabadban történő játék a gyermekek számára sokkal változatosabb mozgásformákra ad lehetőséget, mint bármilyen zárt térben történő nagymozgások. Ezekből, a sok-sok gyakorlással teli mozgásmintákból épülnek fel, alakulnak ki a

motoros készségek, miközben a mozdulatok is egyre célirányosabbá válnak. Ezért is törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjanak a gyermekek az udvaron.

A megfelelő személyi és tárgyi környezet kialakításával, és annak folyamatos kontrolálásával hozzuk létre az alkalmakat a sokszínű, variábilis játékokra, amely biztosítja a fejlődés előrehaladását. Mindezek mellett az egyéni igényeket is igyekszünk szem előtt tartani. Ennek tudatában használjuk a tornaszobát, ahol a mozgásfejlődést segítő, mozgásra inspiráló játékok alagút, bordásfal, különböző nagyságú/formájú labdák alkotják a berendezést. A kisgyermeknevelők pontos heti csoportbeosztás szerint mennek a gyermekekkel a speciálisan felszerelt helyiségekbe. Természetesen a tornaszobát nem a levegőn, udvaron való játék helyett vesszük igénybe, hanem annak kiegészítésére. Ezzel is még változatosabb teret, játékformákat tudunk a gyermekek számára nyújtani.

A kisgyermeknevelőink ismerik a gyermek egészséges fejlődésének menetét minden területen, így fel tudnak figyelni a normál fejlődési ütemtől elmaradó, vagy megváltozott fejlődésmenetű kisgyermekekre. Figyelik a testtartást, a mozgásminták meglétét, azok minőségét és változatosságát egyaránt, hogy milyen módokon változtatja testhelyzetét, vagy helyét a környezetében a gyermek. Példaként említeném a mozgásfejlődés területén a testtartás, járás, egyensúlyozó képesség zavarainak korai felismerését.

Tudatosan törekednek a gyermek egyéni képességeit figyelembe vevő, napi rendszerességgel folyó prevencióra. Hosszú távon cél, a fejlődési lemaradásból eredő, későbbi személyiségfejlődési problémák megelőzése is. A felelősségével tisztában levő kisgyermeknevelő észrevételeket tesz, az intézményvezető, gyermekorvos, illetve a szülők irányába.

A bölcsődébe járó gyermek fejlődését permanensen figyelemmel kísérjük. Tudjuk, hogy a szülőkkel történő napi szóbeli kapcsolattartás a legmegfelelőbb arra, hogy a gyermekekről folyamatosan tájékozódjunk, tájékoztassunk. Ezáltal lehetőségük nyílik a szülőknek is, hogy az aktuálisan felmerült problémákat mihamarabb jelezzék, melyeket szükség esetén további szakemberekkel is egyeztethetnek. Az összehangolt team munka nagyon fontos, hiszen a gyermekek borzasztó nagy fejlődési ívet írnak le ebben a korban, amiben ha eltérés mutatkozik, és figyelmen kívül hagyjuk, vagy már megkésve akarjuk korrigálni, a további életüket is számottevően befolyásolja. Bízunk abban, hogy kiemelt szakmai programunkkal hosszú távon jelentősen segítjük a mozgás iránti vágy felébresztését, fenntartását, a természetes mozgásigény, mozgásaktivitás kialakítását, megőrzését.

Hagyományok, ünnepek

A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, az ünnepi hangulat, majd a rá való emlékezés, sok közös élmény forrása lehet, erősíti az összetartozást, segít az egymásra figyelésben, egymás segítésében, önbizalmuk fokozásában.

A hagyományok egy-egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző apró mozzanatokkal, intimitással bírnak. Így hagyomány lehet, hogy, megünnepeljük egymás születésnapját, névnapját; hogy reggel közös együttléten számolunk be az eseményekről, hogy szülőkkel közös délutánokat szervezünk az ünnepkörökhöz kapcsolódva. A Szülők nagyon szeretik ezeket, a programokat.

Fontosnak tartjuk azt, hogy a gyermekek életében „különleges” napok is legyenek az év folyamán.

A bölcsődei csoportunkba a helyi szokásoknak, adottságoknak megfelelően tartjuk meg a következő ünnepeket:

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyereknapi

A családban is megtartandó ünnepekre csak felkészítjük a gyermekeket, a csoportban az ünnepre történő ráhangolódással, megtartva a családban történő igazi ünneplést.

Az intézmény: Óvoda és Bölcsőde nyitva tartása: 6,00- 17,00 óráig

○ Napi nyitva tartás

Bölcsődei csoportunk, munkanapokon a reggel 6 órától este 17 óráig tartanak nyitva a fenntartó döntése alapján.

○ Nyári nyitva tartás

Intézményünk a fenntartó jóváhagyásával nyáron 4 hétre zár be (augusztus hónap).

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet módosításáról szóló 6/2016. (III.24.) EMMI rendelt szerint, 2017.01.01-től a tájékoztatást a szülőknek minden évben február 15-ig kell megtenni az intézménynek.

○ **Téli zárás**

A téli zárás december hónapban a két ünnep közötti időszakban történik.

Nevelés-gondozás nélküli munkanap

A Bölcsődék Napján ünnepel a szakma. A bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap, minden évben nevelés-gondozás nélküli munkanap. A nevelés-gondozás nélküli munkanap célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése.

A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei ellátás keretében - erre irányuló szülői kérés esetén - a gyermek felügyeletét és étkeztetést kell biztosítani. A szülőket február 15-ig tájékoztatjuk az esedékes nevelés-gondozás nélküli munkanapról, és a nevelés-gondozás nélküli munkanapon a gyermek felügyelete és az étkeztetés biztosítása iránti igény bejelentésének lehetőségéről.

4.2. A családok támogatása a szülői kompetencia segítése

Fontosnak tartjuk a családok támogatását, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztését.

A bölcsődei ellátásunk, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalom alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatást a beszoktatás

megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében valósítjuk meg. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás előzetes megbeszélés alapján történik. A gyerek számára fontos, hogy a kisgyermeknevelő az érzelmi biztonságot adó szülők jelenlétében, saját otthonában látja először. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A három éven aluli gyermekek természetes élettere a család. A bölcsődei élet talán legnehezebb és legmegterhelőbb időszaka az ellátásba kerülés. Az ilyen korú gyermek létének, jó állapotának zálogát kezdetben az anya, a család intimitása jelenti. A korai hónapok, évek fontos feladata a kötődés különböző szintjeinek, mélységeinek kialakítása. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedése nem saját, hanem társadalmi igény. A bölcsődébe kerüléssel a gyermeknek a szülőhöz fűződő kötődése átmenetileg megszakad, mely pszichés feszültséggel, adaptációs stresszel is jár, hisz megváltozik a gyermek fizikai, szociális környezete, addigi napirendje, életritmusa, stb.

Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentsük azokat a problémákat, nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz.

Intézményünkben a szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya/szülő vagy a beszoktatást végző családtag, a gyermek számára ismerős személy jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermeket a beszoktatás alatt saját kisgyermeknevelője segíti. A gyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan alakul ki az érzelmi kapcsolat, kötődés, mely segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

A folyamatosság és a fokozatosság nagyon fontos feltételei a sikeres beszoktatásnak. Lépésről lépésre nagy figyelemmel, megértéssel vagyunk a kisgyermek iránt. Az első héten a személyi és tárgyi környezet megismerésére, a gyermek szükségleteinek a bölcsődében történő kielégítésére helyezük a hangsúlyt, melyet az anya végez.

Így a gyermek az anyával együtt ismerkedik meg kisgyermeknevelőjével, az új tárgyakkal és szokásokkal. A kisgyermeknevelő megfigyelő, érdeklődő, kíváncsi a kapcsolat alakulása szempontjából, majd a gyermek reakcióit figyelembe véve kb. 4-5 napon belül fokozatosan, átveszi az anyától a gondozási tevékenységeket, de az anya még jelen van. Általában a második héttől a gyermek fokozatosan egyre több időt tölt az anya nélkül a bölcsődében, míg a második hét végére már az egész napja a bölcsődei élet szerint zajlik.

A módszer lehetőséget ad arra, hogy lehető legkíméletesebb módon történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. A szülők megismerhetik az ellátás minden részleteit, közvetlenül láthatják a nevelőmunkát, a nevelői magatartást, az alkalmazott módszereket. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően. Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségügyi állapotáról, változásairól. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermek viselkedéséről (hangulata, közérzete, társkapcsolata, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, levegőzés, önállóság, stb.). Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés a gyermek bevonásával történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot és erősítik a bizalmat, lehetőséget ad a gyermek és egymás jobb megismerésére, a nevelés összehangolására.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, az óvodavezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése. Az egyéni beszélgetések előre egyeztetett időpontban történnek.

Szülőcsoportos beszélgetések

Szülőcsoportos értekezletet tartunk a felvételt nyert gyermekek szüleinek. Tájékoztatást adunk a bölcsődék házirendjéről, szervezeti és működési szabályzatáról, napirendről, a térítési díj fizetési

módjáról. Tájékoztatjuk a családokat a gyermekek és szülők jogairól, kötelezettségeiről. Elmondjuk a gyermekneveléssel kapcsolatos általános elveinket és bemutatjuk kisgyermeknevelőinket, a gyermek leendő csoportját.

Megbeszélés a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Az óvodába kerülő gyermekek szülei számára az óvodai beiratkozások előtt szervezünk szülőcsoportos értekezletet, melyre meghívjuk az óvoda vezetőjét, és a kiscsoportos óvodapedagógusokat.

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal tartunk. A kapcsolattartásnak olyan módszere mely lehetővé teszi, hogy az adott csoporthoz tartozó gyermekek szülei szervezett formában találkozassanak, beszélgethessenek aktuális témákról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermek személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése.

A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. Itt már nem az információ átadáson, hanem a kapcsolatépítésen van a hangsúly. Beszélünk a bölcsődével kapcsolatos gondolatokról, hiedelmekről és érzésekről. Fontos nekünk, hogy tisztában legyünk a szülő benyomásaival, tapasztalataival, ismereteivel, hiszen csak ennek birtokában tudunk rá értőn figyelni, esetleges szorongásait feloldani, hiedelmeit megváltoztatni. A „gondolat megosztás” által lehetőség adódik arra, hogy a nevelési megoldások közül mindenki maga válassza ki a számára legmegfelelőbbet. Ezáltal segítünk eligazodni a gyermeknevelés rejtelmeiben, de egyben erősítjük a szülői kompetenciát is.

4.3. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakembereink feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók. Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekek esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt tornaszoba.

4.4. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei csoportunkba kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én-érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani az időközben felismert sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

4.5. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

4.6. A bölcsődei nevelésünk főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátásunkban nincs helye. A tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük, minden olyan tapasztalat- és információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkori tanulás színterei a természetes élethelyzetek:

- a gondozás és a játék,
- a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység,
- és a kommunikáció.

A tanulás formái:

- az utánzás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A beszéd a kisgyermekkori tanulás fontos eleme.

Gondozás

Cél: primer szükségletek kielégítése, kultúrhygiénés szokások kialakítása, önállósodási törekvések támogatása.

A nevelési feladatok jelentős része a gondozási műveletek során valósul meg, a gondozás-nevelés egységes, szét nem választható. A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A jó gondozás következtében kialakul a gyermek szociális kompetenciája, mely a szociális beilleszkedés alapja. Nagy jelentősége van a gondozásban annak is, hogy a gyermek a saját testét megismerje és elfogadja (testséma kialakulása).

Az a mód, ahogyan ez történik, meghatározza a gyermek közérzetét, önmagához, kisgyermeknevelőjéhez és másokhoz való viszonyát, kapcsolatát a környezethez, a külvilághoz. Bölcsődei csoportunkban a kisgyermeknevelők gondozás közben minden kisgyermek számára biztosítják az egyéni odafigyelést. Lehetőséget biztosítanak a gyermek számára, hogy beleszólhasson szükségletei kielégítésének módjába, aktívan részt vegyen abban. Megfelelő időt biztosítanak a gyermek próbálkozásaihoz, hisz az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel.

A sikeres próbálkozást a kisgyermeknevelőink megerősítéssel, dicséréssel jutalmazzák, amik növelik a gyermek együttműködési kedvét. Ilyenkor van a legtöbb alkalom az egyéni beszélgetésre is, melynek fontosak az érzelmi töltései. A kisgyermeknevelőink kommunikációja hiteles, elősegítve a gyermek önelfogadását, személyiségének egészséges alakulását. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát. Az együttműködésen keresztül fokozatosan válik önállóvá a gyermek.

A gondozás szervezése

A gondozást az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő, azon túl a társ- kisgyermeknevelő végzi. Távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában lehetőség szerint a csoportból egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két kisgyermek tartózkodik. Mikor a gyermek már több mozzanatot önállóan elvégez, a kisgyermeknevelő áttér a páros gondozásra. Ilyenkor kettesével történik a tisztálkodás, öltözködés, étkezés. A kisgyermeknevelő a gondozás során mindig annak segít, aki éppen megakadt, vagy elfáradt a próbálkozásban. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy elegendő idő jusson a gyermek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív együttműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

Játék

*... „A játék korántsem játék, nem pusztá szórakozás, időtöltés, hanem fontos ismeretek szerzésének és kifejezésének módja, valamint a kínzó belső feszültség csillapításának, az „öngyógyításnak” is eszköze.”...
/Ranschburg Jenő/*

A játék örömteli, önkéntes, szabadon választott és belső szükségletből fakadó. Az életben, a fejlődésben jelentős szerepet tölt be. A játék az, melyen keresztül megismeri önmagát és tapasztalatokat szerez. A kisgyermek játékosan tanul meg a tárgyakkal bánni, játékon keresztül ismeri meg a világot. Belső fejlődése érzékenyvé teszi a külső ingerek iránt, amelyeket gyakran játékban dolgoz fel. A játék formájának és tartalmának alakulása az egyes életkorokban elválaszthatatlan a fejlődéstől.

Általában az éppen megszerzett tudás vagy frissen átélt élmény jelenik meg játékként. Ebből következik, hogy az egyes gyermekek játéka teljesen különböző lehet, mivel fejlődésük üteme, tapasztalataik és tudásuk is különböző. A gyermek kísérletezik a tárgyakkal és helyzetekkel, problémákat old meg, újabb és újabb ötletet talál, képzelete gazdagodik. Fogalmai alakulnak, gazdagodnak a kísérletezgetések során.

A játék támogatásával, a feltételek biztosításával, az együttműködéssel elősegíti a kisgyermeknevelő a nyugodt játéktevékenységet, a gyermek kreativitásának fejlődését. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A rugalmas, jó napirend kialakításával segítjük, hogy minél több időt tölthessenek gyermekeink szabadjátékkal.

A játék készlet összeállításánál figyelembe vesszük a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát, a gyermekek fejlettségi szintjét. Törekszünk arra, hogy optimális mennyiségű játékkészlet vegye körül a gyermekeket. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszassanak a gyermekeink. Biztosítjuk az anyag, a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. A nemi

szerepek kialakulását erősítjük fiús, lányos játékokkal. Törekszünk arra, hogy a természetes anyagú, színű eszközök, játékok aránya növekedjen, tárolásukat is természetes anyagból készült kosarakban igyekszünk tárolni.

A játékokat funkciók szerint csoportosítva, és gyermekmagasságában helyezzük el. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.). Hangszerekkel, bábokkal bővítjük a játék készletet.

A nagycsoportokba, két és fél, hároméveseknek babakonyhát, fodrászsarkot, boltot rendezünk be. Náluk már megjelenik a szerepjáték kezdetleges formái. A szerepjátékoknak nagy jelentősége van a szocializációban. Hozzájárul ahhoz, hogy a gyermek a maga szintjén, a játékán keresztül ismerje meg a társadalmi szerepeket, általa tanul meg alkalmazkodni környezetéhez. Azonban ebben a folyamatban megjelenik egy új fogalom, a szabálytudat kialakulása, ami már a játék legfejlettebb foka, és aminek létrejötte nélkülözhetetlen a társadalomba való beilleszkedéshez.

A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékokat ajánlunk (kirakók, dominók, puzzlék). Minden korcsoportban vannak ismeretet adó, mesélhető képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően.

A készletet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki. Az alkotó tevékenységhez állandóan biztosítunk rajzpapírt, zsírkrétát, minőségi irónt, festéket, gyurmát. Könnyen kezelhető, biztonságos házilag készített só-liszt és főzött gyurmát használunk. A készletet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki. Nagyon szeretnek a gyerekek különféle gyöngyöket és formákat fűzni. Az ollóval is szívesen tevékenykednek. Egyes eszközök csak állandó felügyelet mellett használhatók. Ezeket magas, nyitott polcokon tároljuk. Az otthoni játékokat, átmeneti tárgyakat a gyermekek behozhatják a bölcsődei csoportokba, melyeket bármikor igényük szerint elővehetnek. Mozgásfejlesztő játékok a szobákban (kisautók, gurulók, mászó kockák, alagutak, stb.).

Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Bölcsődénkben olyan körülményeket teremtünk, amelyek fejlesztik és felkeltik a gyermekek mozgásszükségletét, valamint aktív részvételre és mozgástevékenységre adnak lehetőséget. A mozgásfejlesztéssel segítjük a gyermekek értelmi, érzelmi fejlődését, beilleszkedési képességeinek és mozgáskultúrájának megalapozását. Olyan játék eszközöket választunk, melyek felkeltik az érdeklődést, fenntartják a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos.

Biztosítjuk a környezet balesetmentességét és kiküszöböljük a veszélyforrásokat. Csecsemőknek

olyan játszóhelyet biztosítunk, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarak. A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség, a tornaszoba használata. Egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolják a nagymozgásokat. A mozgásformák gyakorlásának eredményeként fejlődik mozgáskoordinációjuk, stabilabb egyensúlyérzékelés, csökken a hiperaktivitás, és elsajátítják azokat a mozgásformákat melyekkel megelőzhető a későbbi gerincprobléma és a lúdtalp kialakulása.

A mozgásos játékok, fejlesztik a gyermekek természetes mozgását: járás, futás, ugrás, stb.. Fejlesztik a testi képességeket, mint az erő ügyesség, gyorsaság, állóképesség, de fontos szerepük van az egészség megőrzésében. Bölcsődei a csoportszobánk kialakítása, a tornaszoba használata még rossz időben is lehetőséget nyújt a szükséges nagymozgásos játékokra. A terasz és játszókert kialakítása további lehetőséget kínál.

Mondóka, ének

Az énekek, mondókák szoros részei a bölcsődei élet minden mozzanatának. A mondóka az ének-zene az érzelmi biztonság nyújtásának, az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze. A Kodály módszert követő Forrai Katalin: Ének a bölcsődében kiadvány, és videofilm anyaga nagy segítséget nyújt a kisgyermeknevelők számára.

Ének, zenei nevelésen belül a fő feladatunk

- az érdeklődés felkeltése,
- a zene az éneklés megszerettetése,
- az énekléshez tartozó játékmozdulatokkal a gyermeket koordinált mozgáshoz segíteni, ritmusérzékét fejleszteni.

A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodnak a kisgyermeknevelők a zenei nevelésben. A bölcsődei csoportunkba, sokrétű zenei élmény átélésére van lehetőség. A hintáztatók, höcögtető, cirógatók, alkalmat adnak az egyéni bánásmód, a személyi kontaktus megteremtésével biztonságérzet, bizalom kialakulására, elmélyülésére. A nap folyamán spontán adódó helyzeteket kihasználva nyílik lehetőség az éneklésre, ritmikus mozgásokra. A különböző dalok, mondókák kiegészítésként szolgálhatnak a természet képi megjelenítésének, segítik a hagyományok megismerését, továbbélését. A gyermekek nagyon szeretik és egymásután többször is kérik. Az ismétlődések, játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek

lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődéséhez.

Vers, mese

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre, elősegíti a szocializációt. A mese a kisgyermek életében rendkívül fontos szerepet tölt be, akiknek sokat mesélnek, élénkebb fantáziával rendelkeznek. Fejlődik a kisgyermek ismerete és a gondolkodása. A gyermek személyiségfejlődéséhez azért is kell a mese, mert a képi, szimbolikus világot így alakítja, fejleszti magában. A mese éppúgy, mint a játék örömforrás, feszültségoldás. A mesére a gyermekek önkéntelenül odafigyelnek.

A bölcsődei csoportunk életében is jelentős szerepet kap a mese. A csoportszoba polcain már a puha, textilkönyvektől, a leporellókon, lapozgatókon át a mesekönyvekig óriási a választék. S mivel a gyermekek számára elérhető magasságban van, ezért maguk választhatják ki, vehetik le a hangulatuknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő példányt. A mindennapos együttlét során a gyermekek maguk is megkövetelik a kisgyermeknevelőktől a mesélést. A napi játéktevékenység során sokszor mesekönyv nélkül, fejből rögtönöznek meséket a nevelők, mely lehetőséget ad arra, hogy az aktuális helyzethez igazítsák.

A mese az egész napos izgó-mozgó, zajos bölcsődei életben a nyugalom, csend pillanata, ilyenkor a legkisebbek is odafigyelnek a kisgyermeknevelőre, és csüngnek ajkain. A mesemondó kisgyermeknevelőnek oda kell figyelnie arra, hogy egész testével-lelkével forduljon a mese és a gyermekek felé, mert csak így lehet igazán bensőséges a hangulat, mely elvezeti gyermekeinket a mese birodalmába.

A kisgyermeknevelőink sokszor használnak olyan fejből mondott meséket, melyeket a napi tevékenységekhez lehet kötni (mosakodás, ebéd, udvari játék), így tanítva meg ezt a világot a gyermekeknek. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek bővítését.

A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának.

A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban. Kisgyermeknevelőink közösen megbeszélik, megtervezik, hogy az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódóan melyik új vers, mese kerül a meglévő palettához. A napi tevékenység során a játékhoz kötötten többször alkalmazzák. A gyermekek nagyon szeretik és egymásután többször is kérik. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés –nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődénkbe: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszagztatás, stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség itt is nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére. Kisgyermeknevelőink ezeket a foglalatosságokat ritkábban alkalmazzák.

4.7. A bölcsődei nevelésünk megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. Bölcsődei csoportunkban a kisgyermeknevelők mindig nagy figyelmet fordítanak személyüket érintő döntések meghozatalánál a gyermekek és csoportjuk érdekeinek figyelembe tartására.

A „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekeinek egy része (5-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

Az úgynevezett „ölelkezési időben” – ez az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van – elsősorban a „saját” gyermekei nevelésével, gondozásával foglalkozik. A „saját

kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoport szervezése

Intézményünkben egy bölcsődei gyermekcsoport működik. A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

Jogszabályi rendelet: 15/1998.(IV.30.) módosított NM rendelet 46. §. (1) A bölcsődében, egy bölcsődei csoportban legfeljebb tizenkét gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben, a bölcsődei csoportban legfeljebb tizennégy gyermek nevelhető, gondozható.

A csoportbeosztás alapelvei

- Mivel egy bölcsődei csoportunk van a jelentkező gyermekek meghatározzák a csoport összetételét. Így gyakran előfordulhat a vegyes életkorú csoport.
- Ha lehetőségünk van, az alcsoportok kialakításánál törekszünk:
- A homogén csoportok szervezésére. A gyermekek életkora, egyéni fejlettségi szintje ebben a korban nagy eltérést mutathat. Bölcsődés korban néhány hónapnyi életkori eltérés is jelentős napirendi különbséggel jár. Az idősebb gyermek játékkészlete, játszó területe biztonsági szempontok miatt leszűkülhet.
- A bölcsődei csoport játszóudvara és fürdőszobája alkalmas a legfiatalabb gyermekek ellátására (10-18 hó) is.
- A felvételkor a szülők kérését a kisgyermeknevelők – amennyiben a szakmai alapelvekkel nem ellentétes – figyelembe veszik, hiszen a kérés teljesítése a bizalom kialakulásában első lépés lehet.
- Nálunk a gyermekek együtt is maradjanak az óvodás korig, így biztosított a hely állandóság, felmenőrendszer, saját kisgyermeknevelő.
- A csoportban a nemek arányát a felvett gyermekek határozzák meg.
- A bölcsődébe való jelentkezéskor a szülővel egyeztetjük a beszoktatás várható időpontját.
- A csoportok feltöltöttsége év végi időszakra alakul ki.

Napirend

Szakmailag jól kialakított módszertani elvek szerint zajlik a bölcsődei élet, a napi történések, tevékenységek sorrendje, ritmusa, melynek kerete a folyamatos és rugalmas napirend. A napirend kialakításával a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánjuk biztosítani. A jól szervezett folyamatos napirend a kisgyermek számára könnyen kiismerhető, követhető, kiszámítható.

A napirenden belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg, hisz kiszámítható, hogy mi fog következni, és kiismeri magát az időben is. Ezzel teremtjük meg a gyermekek számára feltétlenül szükséges biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, a tevékenység és az önállósodás lehetőségét. Arra törekszünk, hogy a családi nevelés és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, harmonikusan egészítse ki egymást. Napirend áttekinthető rendszerként működik a közösség életében, korcsoportonként és évszakonként változik, igazodik a bölcsőde nyitvatartási idejéhez, alkalmazkodik a gyermekek egyéni igényeihez, lehetőség szerint a gyermekek otthoni életritmusához is. A napirendet csoportonként és évszakonként készítik el a kisgyermeknevelők a csoportvezető kisgyermeknevelő irányításával.

A napirenden belül, az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoportéletében is áttekinthető legyen a rendszer. A gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, felesleges várakozási idő nélkül. Ez biztosítja valójában a csoport belső nyugalma is. A gondozás mellett törekszünk arra, hogy minél több idő jusson a gyermeknek az önálló szabad tevékenységek megélésére, azaz a játék tevékenységre. Ehhez igazodva készül el a kisgyermeknevelők munkarendje. A napirend kialakításának további feltételei, a személyi állandóság, a megfelelő tárgyi feltételek és eszközellátottság, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

A jó folyamatos napirend, ahol a tevékenységhez szükséges pedagógiai, pszichés, idői, fizikai feltételek is optimálisak, a gyermek megtapasztalja, hogy a különböző tevékenységeket lehet

jókedvvel, örömmel végezni. A bölcsődei napirend jól szervezett a bölcsődében, hiszen minden nap ugyanabban az időben, sorrendben végzik a nevelési-gondozási feladatokat.

Folyamatos napirend kialakításának általános elvei

- A gyermekközösségek napirendjében úgy kell az egész közösség szükségleteit és igényeit kielégíteni, hogy közben minden egyes gyermek igényeit messzemenően figyelembe vegyék.
- A gyermek bölcsődei napirendjének kialakításánál az otthoni körülményekkel és eseményekkel is számolnunk kell. Arra törekszünk, hogy a gyermek bölcsődei és otthoni napirendje összhangban legyen.
- A gyermek szükségletei és igényei együtt változnak életkorával, fejlődésével (pl. csecsemőkortól nő az ébrenléti idő, csökken az étkezések száma, változik a gyermek mozgása, módosul játékigénye, stb.), így a szükségletek, igények kielégítési módjának is az életkornak megfelelően változnia kell. Külön kell tehát kialakítani a csecsemő, a típegő, valamint a nagycsoport napirendjét.
- A napirend kialakításánál ügyelünk arra, hogy ne legyen felesleges várakozási idő.
- A csoportok napirendje az év folyamán is módosul egyrészt a gyermekek fejlődésével, s így szükségleteik változásával, másrészt pedig az évszakoknak megfelelően.
- Egyéb körülmények is szükségessé tehetik a napirend módosítását. A csoportok napirendje tehát nem statikus, hanem azt a szükségleteknek megfelelően rugalmasan kell változtatni, de soha nem öletszerűen, hanem mindig körültekintő megfontolás és megbeszélés alapján.
- Figyelembe kell venni a bölcsőde nyitva tartását, tehát a reggeli nyitás és a délutáni zárás időpontját.

A bölcsődei csoportunk napirendje

6:00 – 8:00 Reggeli érkezés, gyermekek fogadása, kötetlen játék, meghitt beszélgetések

8:00 – 8:30 Reggeli

8:30 – 10:00 Játék a szobában, játszókertben

10:00 - Tízórai

10:00 – 11:30 Játék játszókertben, rossz idő esetén szobában, fürdőszoba használat

11:30 – 12:15 Ebéd

12:15 – 15:00 Pihenés, alvás, fürdőszoba használat

15:00 – 15:30 Uzsonna

Pelenkaváltás, szobatisztaságra nevelés

Pelenkaváltás

A bölcsődében a gondozás része a pelenkázás. A gyermekek pelenkázásához egyszer használatos saját pelenkát használunk. A napi üteme rendszeresen, illetve szükség szerint történik, mely a napirend része. Reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A székletes pelenkát azonnal kicseréljük. A gyermek igényei és fejlettsége szerint mindezt a pólyázón fektetve vagy állva végezzük. Csak az enyhén vizeletes gyermeknél használunk törülköndőt az alsó test törlésére. A vizeletes és székletes gyermekeknél a folyóvizes lemosást alkalmazzuk. A folyóvizes lemosás tisztább, és kellemesebb komfortérzést ad. A lemosás alatt lehetőséget biztosítunk a vízzel való ismerkedésre, és az együttműködésre. A személyes kapcsolat kialakítása fontos, egyéni igényeket, szokásokat mindig figyelembe vesszük, mert ez segíti a bizalom-szeretet létrejöttét.

A szobatisztaság

kialakulását a gyermek pszichoszomatikus fejlettségi foka és az együttműködési készsége szabja meg. Ez egy komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. A pelenkázás a gondozás része. Amikor a kisgyermeknevelő többször tapasztalja, hogy a gyermek pelenkája száraz - a gyermek egyéni fejlettségének figyelembe vételével – felkínálja a lehetőséget szükségleteinek elvégzésére, bilit vagy a WC-t ajánl. A kisgyermek eldöntheti, hogy használni szeretné e valamelyiket, vagy sem. Az otthon bilit használó gyermekek a bölcsődében is bilit használhatnak, a gyermekvévét, mint lehetőséget ajánljuk fel. A WC-papír használatát a fiúknak is ajánljuk, a kislányoknak a törlést a kisgyermeknevelő segíti. A szobatisztaság kialakulását nem sürgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót. A szobatisztasággal a célunk a kulturhigiénés szokások kialakítása, a gyermeki aktivitás, önállósodás elősegítése és a testséma kialakítása. Az idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján minden gyermek szobatiszta lesz.

Kézmosás arcmosás

Testünk tisztasága nem csak elégedettséget, és jó érzést ad, hanem a betegségek megelőzésében is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermek korban el kell kezdeni. Fontos feladatunk a helyes kézmosás tanítása. Lényeges, hogy elegendő időt szánjunk a mozdulat begyakorlására. A kézmosást, törülközést személyes példaadással is segítjük.

Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért rendszeresen kezet mosunk. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. A gyermekek mindig kezet mosnak pelenkacsere és a WC használat után. A mosakodáshoz folyékony szappan áll rendelkezésre. Egész alakos tükroket használunk a fürdőszobákban. A tükör előtti fésülködés a mozdulatok gyakorlása mellett, a testséma kialakulása, a saját test jellemzőinek megismerése szempontjából is fontos.

Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolás, a helyes szájböklítés, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását a bölcsődés korban. Célunk az egészséges fogfejlődés fenntartása, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A rágás érdekében rendszeresen adunk nyers kerti zöldségeket, gyümölcsöket.

Öltözködés

A vetkőzés és öltözés igénye a kisgyermekkor kezdetén jelentkezik, a végére teljes önállóságot ér el a gyermek. A csecsemőnél kialakult együttműködésből szinte észrevétlenül lesz önálló a kisgyermek, ha a felnőtt kellő türelemmel és következetességgel segíti a folyamatot. Elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözésre, vetkőzésre. Segítjük, figyelemmel kísérjük a tevékenységet, így elkerüljük, hogy a ruhát, cipőt stb. helytelenül vegye fel, kényelmetlen legyen számára vagy elmenjen a kedve a további együttműködéstől. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet fejlesztjük. A gombolást, fűzést játék közben is gyakorolhatják. A kisgyermeknevelők feladata, hogy napirendben elegendő időt hagynak a gyermekeknek az önállósodásra.

Alvás, pihenés

A csecsemő zavartalan fejlődésének egyik alapvető feltétele az életkornak megfelelő tartalmú alvás, pihenés. Az alvásban egyéni különbségek mutatkoznak. Gyermekeinknek biztosítjuk a nyugodt alvás feltételeit. A gyermekek életkoruktól függően kiságyban, egymásra rakható fektető ágyon (WESCO) pihennek, állandó alvó helyükön. Ha lehetőségek adóttak (fedett terasz, ágyakra polifoam, hálózsák, kinti takarók) a teraszon történő altatás is megvalósítható. A zavartalan alvás feltétele a kisgyermekkorban is a nyugalom. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segíti az elalvást a kisgyermeknevelő. Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni alvási szokásaihoz. Pl: cumi, kedvenc kendő, maci stb. használata. A kisgyermeknevelők a gyermekekre folyamatosan felügyelnek, a síró gyermeket megnyugtattják. Szobában való ébredés után csendes

képeskönyv nézegetésre van lehetőség, ügyelve arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják. A teraszon való alvás után, ébredéskor a gyermekek a csoportszobába játszhatnak tovább.

Egyéni igények, szükségletek

Ahhoz, hogy minden gyermek nyugodtan és eleget aludjon, lehetővé kell tenni, hogy egyéni igényeinek megfelelően pihenhessen, ha fáradt. A csecsemőn észre kell venni az elfáradás kezdeti jeleit és ennek megfelelően naponta többször is ágyba kell tenni, de a fáradékonyabb nagyobb gyermek számára is lehetővé kell tenni, hogy a napirendbe iktatott alvásidőn kívül pihenhessen. Nyugodtan aludni csak az a gyermek tud, akinek jó az általános közérzete, aki biztonságban érzi magát, s aki ébrenléti idejét derűs aktivitással tölti. Tehát a derűs aktivitás érzelmi, tárgyi és szervezési feltételei egyúttal a nyugodt alvás feltételeinek a megteremtéséhez is szükségesek.

Levegőzés

Az egészséges csecsemő és kisgyermek számára a szabad levegőn való tartózkodás éppen olyan fontos, mint a megfelelő táplálék. A levegőztetés időpontja, mértéke az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van megválasztva. A levegőztetés fontos szervezési feladat. A kisgyermeknevelőnek a napirend helyes megszervezésével lehetőséget kell nyújtania arra, hogy évszaktól és időjárástól függően a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabad levegőn. Ezt kétféle módon valósíthatja meg: egyrészt a levegőn való altatással, másrészt a játszókertben történő szabad játék illetve mozgáslehetőség biztosításával. Ezzel elérhető, hogy a levegő, illetve a napsugárzás összetevői jótékonyan befolyásolják a gyermek egészséges fejlődését.

A mi éghajlatunk mellett a csecsemőket és a kisgyermeket általában mindig – télen-nyáron egyaránt – kivihetjük és bizonyos ideig kint lehetnek a szabadban.

A szabadban való levegőztetés csak akkor mellőzhető, ha kánikula, vagy eső, erős havazás, orkánszerű szél, sűrű köd, vagy rendkívüli hideg (-5°C) van.

Étkezés

Feladatunk a bölcsődés korú gyermekek napközbeni étkeztetése, a korszerű minőségi táplálkozási alapelvek figyelembevételével. A bölcsődei csoportban napi négyszeri étkezést biztosítunk: reggelit, tízórait, ebédet és uzsonnát

A rendszeres étkeztetést biztosító, szervezett ételmezési ellátás keretében szolgáltatott élelmiszerekre vonatkozó táplálkozás egészségügyi előírások tekintetében figyelembe vesszük a bölcsődés korcsoport étkeztetéséről szóló, 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet – a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás – egészségügyi előírásokról – előírásait. A rendeletben foglaltaktól ünnepekhez kötődő tradicionális ételek készítésekor, illetve vallási okból el lehet térni. Valamint a 62/2011

(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről szóló előírásait.

Intézményünk saját főző konyhával működik, a HACCP minőségbiztosítási feltételeknek megfelelően.

Az étlapok a szakmai előírásoknak megfelelően kerülnek kialakításra. Összeállításukért, az ételmezésvezető a felelős. A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő étkezést, szükség esetén szakorvosi javaslat alapján, diétás étrendet biztosítunk, dietetikus közreműködésével. Az élelmi anyagok beszerzésének biztonságát szállítói szerződések garantálják.

Az ételek elkészítésénél minden esetben törekszünk a korszerű konyhatechnológiai eljárások betartására. Kiemelten fontosnak tartjuk a jó minőségű gyermekételmezést, ezért rendszeresen, mindenre kiterjedő ellenőrzéssel kísérjük figyelemmel annak megvalósulását. Az ételsorok összeállításánál nagy gondot fordítunk az ételek változatosságára és színben való harmonizálására. Ezeket, a szempontokat munkánk során következetesen és fokozottan szemelőt tartjuk. Nap, mint nap tapasztaljuk, hogy a bölcsődébe kerülő gyermekek szüleinek az egyik legtöbb gondot a gyermek étkezése okozza.

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Eredményünk, ha örömmel, jó étvágygal fogyasztják az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint, ölből vagy asztalnál ülve, gondozási sorrendben étkeznek. Mindig figyelembe vesszük az egyéni tempót is. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, kellemes légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel a gyermek igényeinek.

A gyermekek játéktevékenységből érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyermekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést.

A helyes étkezési szokások (alapos rágás, főzelék, hús, gyümölcs, zöldség fogyasztás) kialakítására is nagy hangsúlyt fektetünk. Az új ízeket fokozatosan vezetjük be, ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az étel elfogyasztására. A szülőkkel információkat cserélünk a gyermek étkezési szokásairól. Az étkezésről a kisgyermeknevelő feljegyzést készít a gyermekek egyéni dokumentációjába.

4.8. Az alapellátáson túli, családtámogató szolgáltatásaink

A bölcsődei csoportunk az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervez. A kisgyermek és családjai számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit.

A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítunk. A szolgáltatási formák megvalósításánál figyelembe vesszük a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását. A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait, valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban rögzítjük.

Az alapellátáson túl az alábbi szolgáltatásokat nyújtjuk

Kisgyermeknevelők, bölcsődeorvos, élelmezésvezető, óvodavezető, segítő szakemberek bevonásával.

Tanácsadás

A bölcsődei csoportunkban a 0-3 éves korú gyermekek nevelési-gondozási, étkezési gondok, diéta, eltérő ütemű fejlődés esetében szakemberek bevonásával, igény esetén nevelési, gondozási tanácsadást biztosítunk, előre egyeztetett időpontban. A szolgáltatás ingyenesen igénybe vehető.

4.9. A fejlődés jellemzői bölcsődés kor végére

A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvoda érettség jellemzői

- Főtevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szereti, amit csinál.
- Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, a közösséghez tartozik, családjának, társainak örül, a felnőtt - gyerek kapcsolaton túl, a gyerek-gyerek kapcsolatokban is biztonságban, jól érzi magát, szívesen játszik társaival.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat.
- Kialakult én-tudata, én-képe pozitív.
- Nyitott, érdeklődő, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben.
- Több területen önálló, élvezi önállóságát, a gyakorlást, kisebb segítséget igényel.
- Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit akar.
- Képes a konfliktusokat, negatív érzéseket önállóan, vagy felnőtt segítségével feldolgozni.
- Mozgása összerendezett, változatos mozgásformákat használ. Érzékeli teste térbe való elhelyezkedését, mozdulatai hatását.

- Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik különböző területeken. Szavakkal fejezi ki szükségleteit.
- Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyerekekkel.
- Szobatiszta, alváshoz sem használ pelenkát. Büszke arra, hogy nem használ pelenkát.
- Együttműködik a felnőttekkel, szívesen segít, kisebb feladatokat teljesít.

A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Az intézmények, a család, bölcsőde és óvoda együttműködése fontos a gyermek zavartalan fejlődése és az óvodai adaptáció érdekében.

„A gyerek mindig a jelenben él.” / Csukás István/

5. A GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsődei csoportunk a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet. A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok

- a tárgyyszerűség (objektivitás),
- a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- a hitelesség,
- az árnyaltság,
- a rendszeresség, ill. a folyamatosság.

A kisgyermeknevelő által vezetett kötelező dokumentumok és azok tartalmi jellemzői

A dokumentáció képet ad a kisgyermeknevelő szakmai ismeretéről, lelkiismeretes munkájáról. Jelentősége abban is megnyilvánul, hogy a gyermek fejlődésének regisztrálása közben a szakmai igényességet is emelheti, hiányzó ismeretek pótlására ösztönöz. A dokumentáció vezetéséhez kérjük a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek megmutatjuk. A személyiségi jogokat a legmesszebb menőig figyelembe vesszük.

A kisgyermeknevelők kötelesek rendszeresen vezetni a gyermekkel kapcsolatban az családi füzetet, amely a szülők számára hasznos információkat tartalmaz a gyermek fejlődéséről, bölcsődei viselkedéséről. A szülőknek lehetősége van a füzetben leírtakkal kapcsolatban visszajelzést írni a kisgyermeknevelő számára, valamint bármilyen szakmai kérdés feltételére.

Dokumentációnk

○ Csoportnapló

Bölcsődei csoportnapló napi vezetése kötelező. Ebbe a naplóba a részeknek megfelelően, értelemszerűen kell beírni a nevelés-gondozás feladatát, tervezését, értékelését. Tartalmazza a gyermekcsoport napi életének főbb történéseit, csoportba felvett gyermekek nevét, jelöli a megjelent és hiányzó gyermekeket, a napi étrendet, az aktuális eseményeket a gyermekcsoportban, minden olyan történést, ami az egyes gyermek vagy a csoport életét befolyásolja. A kisgyermeknevelőknek naponta és műszakonként be kell írni az eseményeket, nem lehet utólag dokumentálni.

○ Gyermek-egészségügyi törzslap

A gyermek felvételével indul és a gyermek bölcsődéből való kimaradásával zárul. Tartalmazza a gyermek és szülők adatait, valamint a nevelésével, gondozásával, egészségével kapcsolatos feljegyzésekre ad lehetőséget (anamnézis, oltások, fertőző betegségek, stb.). A felvételi-, 1-2-3 éves státuszlap, a fejlődési táblákat (fejlődési tábla - étkezés, öltözködés, mosakodás, szobatisztaság, nagymozgások fejlődése, értelmi fejlődés, hangadás és beszédfejlődés rögzítésére, percentill tábla (hossz növekedés és a súlygyarapodás dokumentálására).

○ Fejlődési napló

Minden gyermeknek külön tartalmazza a bölcsődei élete során a fejlődése állomásait. Az első találkozás az első bejegyzés, melyet a családlátogatás és a beszoktatás idejére vonatkozó bejegyzések követnek. A gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente kell a kisgyermeknevelőnek vezetni az értelmi-, a mozgás-, a beszédfejlődésre, a szociális kapcsolatok alakulására, az önellátásra vonatkozó részeket, nagyobb eseményeket.

○ **Családi füzet**

A család és bölcsőde kapcsolattartásának igen fontos formája. A szülő tájékoztatást ad a gyermeke életének korábbi időszakáról, fejlődéséről, otthoni szokásairól.

A kisgyermeknevelő minden olyan lényeges eseményről ír, ami a gyermekkel a bölcsődében történt. Ide jegyzi be a gyermek fejlődésében tapasztalt változásokat (pl. szobatisztaság, beszéd, mozgás, játékfejlődés). Használata folyamatosan történik. Az optimális, ha a kisgyermeknevelőn kívül a szülő is folyamatosan ír a családi füzetbe, így tájékoztatja az otthoni történésekről a bölcsőde dolgozóit. Vezetése rendszeresen történik. Negyedévente összefoglalót kell készíteni a kisgyermeknevelőnek a gyermek fejlődéséről és a családi füzetben a szülő tájékoztatására.

Ellátásról vezetett dokumentációk:

- személyi nyilvántartás vezetése a Gyt. 139.§ alapján,
- napi jelen és távolmaradás kimutatása 328/2011. Korm. rendelet alapján,
- gyermekétkeztetés igénybevételének dokumentálása

Az étkezésben résztvevő gyermekek nyilvántartását naponta vezetjük.

Külön nyilvántartás készül a kedvezményben részesülőkről.

- Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

A naponta gondozásban résztvevő gyermekek nevét rögzítjük (adatszolgáltatás, időszakos jelentés, önellenőrzés). A feladat felelőse az élelmezésvezető.

Az adatszolgáltatás ellenőrzését az E képviselő végzi.

/A bölcsődei normatíva igénylésének alapja./

6. AZ ELLÁTÁSUNK IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A felvételünk rendje

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31.-ig tart. A bölcsődei ellátásunk igénybevétele - a bölcsődei felvétel - egész évben folyamatos.

A felvétel önkéntes, kérelemre történik, melyet a gyermek törvényes képviselője terjeszthet elő.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos, vagy a háziorvos,
- szociális és gyermekjóléti központ,
- gyermekjóléti szolgálat,

- a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A bölcsődében a gyermek húsz hetes korától harmadik életévének, fogyatékos gyermek az hatodik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét, a fogyatékos gyermek az hatodik életévét betölti.

A bölcsődei alapellátást a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. §. értelmében azon családok gyermekei vehetik igénybe, ahol a szülők dolgoznak, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesznek részt, betegségük vagy egyéb ok miatt gyermekük napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsődei csoportunk ellátási területe, Úrhida közigazgatási határa. A felnőtt és gyermek személyes gondoskodást nyújtó ellátásról szóló Önkormányzati rendelet alapján a bölcsődei csoportunk ellátását, azon a szülők gyermekei vehetik igénybe, akik:

- Úrhidai lakcímmel rendelkeznek,
- Úrhida érdekében közfeladatot ellátó munkavállalók
- Úrhidán munkát vállaló szülők.

Ha van szabad férőhely, akkor a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszám legfeljebb 25%-a erejéig, a bölcsőde ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását (Gyvt.94.§.(5a) bekezdése alapján) biztosítjuk, amennyiben a szülő Úrhidán dolgozik.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azon gyermekeket:

- akik, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak,
- akit, egyedülálló szülője nevel,
- ahol, a családban három vagy több gyermeket nevelnek,
- akit védelembe vettek.

A beiratkozás az Intézményben történik, formanyomtatványon. Jelentkezéskor a szülőt tájékoztatjuk a felvételhez szükséges dokumentumokról, beszoktatás módjáról, bölcsődei szokásokról. A kérelmet az intézményvezetőnek kell benyújtani. Szeptemberre jelentkező gyermekek felvételéről az intézményvezető, a döntés előtt egyeztet a védőnővel, a gyerekjóléti szolgálattal, melyen a fenntartó képviselője is részt vesz.

A felvételi kérelmek elbírálásának rendje (jogosultsági feltételek):

1. Az a gyermek, aki után a szülő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.
2. Az a gyermek, akit egyedülálló szülő nevel.
3. Az a gyermek, akinek családjában 3 vagy több gyermeket nevelnek és a törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

4. Az a gyermek, akinek – a törvényes képviselője státuszától függetlenül – a fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége (hivatkozva a Gyvt. 41.§ (2) bekezdés a) pontjára).
5. Az a gyermek, akinek a szülője, gondozója (törvényes képviselője) szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni (hivatkozva a Gyvt. 41.§ (2) bekezdés c) pontjára).
6. Az a gyermek, akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem, vagy csak részben tudja.
7. Az a gyermek, akinek mindkét törvényes képviselője dolgozik.
8. Az a gyermek, akinek szülője, gondozója nappali tagozatos iskolarendszerű képzésben vesz részt.

A felvételtől vagy az elutasításról a szülők írásbeli értesítést kapnak. A felvétel elutasításával szemben a szülőnek fellebbezési joga van. Kérelmét a fenntartó felé a kézhezvételtől számított nyolc napon belül nyújthatja be. A felvételi kérelmek benyújtása a megüresedett férőhelyekre folyamatos.

7. A BÖLCŐDEI ELLÁTÁSUNKRÓL VALÓ TÁJÉKOZTATÁS

7.1. A Háziarendünk tartalma és szerepe

A Háziarendünk célja: olyan szabályok megfogalmazása, érvényesítése, amelyek biztosítják a gyerekek nyugodt, biztonságos bölcsődei életét, a gyermekközpontú nevelőmunkát és az intézmény törvényes működését.

Háziarendünk a törvényben meghatározott keretek között tartalmazza az általános tudnivalókat, az ellátás, szolgáltatás leírását, a fizetendő térítési díjat, a hiányzások esetén a teendőket, az ellátás megszűnésének módját, a kapcsolattartás-, együttműködés lehetőségeit, gyermekek és felnőttek jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait, az érdekképviselési lehetőségeket, közzétételét.

A házirendet a szülői fórum elnöke véleményezi, aláírásával ellátja. A bölcsődei csoportunkban a háziarend az első csoportos szülői értekezleten ismertetésre kerül, valamint mindenki által jól látható helyen ki van függesztve.

A házirendnek fontos szerepe van az ellátók, az ellátottak és szüleik jó kapcsolatának kiépítésében és megtartásában.

7.2. A szülők tájékoztatása

Az ellátásról szóló tájékoztatás

Az ellátás igénybevételének lehetőségeiről a szülők tájékozódhatnak az intézményrendszer és a bölcsőde honlapján, szórólapokból a házi gyermekorvosi rendelőben, a védőnői fogadó órákon. Pedagógia Szakszolgálatnál, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatnál, valamint minden év márciusában/áprilisában a Nyílt napokon.

Bölcsődénkben a beiratkozás utáni felvétel során az ellátásról a szülők tájékoztatást kapnak **szóban** a „Bölcsőde kóstolgotón”(első interjú – személyes beszélgetés, szülőcsoportos értekezlet), és **írásban** (házirend, szórólap).

A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit, az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját, a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit, a házirendet, a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselő működését, az érték és vagyonmegőrzés módját, a fizetendő személyi térítési díjat.

A tájékoztatást követően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel. Ebben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni. A megállapodás aláírásával igazolja, hogy a tájékoztatást megkapta.

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

Fontos számunkra, hogy a szükséges információk eljussanak az ellátásunkat igénylő családokhoz. A tájékoztatást széles körben próbáljuk rendszeresen eljuttatni.

A bölcsődei ellátásunkról szóló tájékoztatás helyi módja

Honlapon – Az intézmény honlapja a világháló segítségével elérhetővé válik minden kisgyermekes család számára. Így azok a családok is képet kaphatnak az intézményről, akiknek gyermekük még nem a bölcsőde gondozottja, de esetleg szándékukban áll az intézmény szolgáltatásait igénybe venni. A honlapon szerepel az intézmény elérhetősége, fontosabb adatai, bemutatkozó anyaga, szakmai programja, minden aktualitás, ami a napi életet érinti (www.ovoda.urhida.hu).

Faliújságon - a gyermeköltözőkben, faliújságokon elhelyezett információkkal tájékoztatjuk a szülőket, a bölcsődei csoportunkat érintő fontosabb hírekről, az aktuális eseményekről, melyek mindegyike szintén a tájékoztatás, információadás, kapcsolatépítés, fenntartás és segítségnyújtás jegyében zajlik.

Itt kerül elhelyezésre a bölcsőde házirendje, az intézményrendszerünkön belüli és kívüli segítő szakemberek elérhetősége, gyermekjogi képviselő elérhetősége, intézményi térítési díjak összege, szülői fórum tagok elérhetősége, a heti étlap, befizetések időpontja, a nevelési év rendje és minden egyéb aktuális információ, ami a gyermekek, ellátását érinti és segíti.

Szórólapokon keresztül, melyet helyben kapnak az érdeklődők és eljuttatunk a védőnőhöz, Gyermekjóléti Szolgálatához, gyermekorvosi rendelőbe, stb.

Közösségi oldalakon történő tájékoztatással.

8. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKATÁRSAINK JOGAI ÉS AZOK VÉDELME

Az ellátást igénybe vevőt megilleti:

- a személyes adatainak védelme,
- a magánéletével kapcsolatos titokvédelem, (egészségi állapota, személyes körülményei, jövedelmi viszonyai, szociális rászorultság), panasztétel joga.

Gyermekek és szülők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A gyermekek alapvető jogait és kötelességeit „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza.

A bölcsődei nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi.

8.1. A gyermekeink jogai

A gyermek joga, hogy

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.
- A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- Emberi méltóságát tiszteletben tartsák, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – , az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesüljön.
- A lelkiismereti és vallási szabadsághoz.
- Nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozás tiszteletben tartásához.

A gyermeki jogok védelme

- A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.
- Gyermekjogi képviselő ellátja a gyermek törvényben meghatározott jogainak védelmét, érvényesítését.

8.2. A szülők jogai

A szülő joga, hogy

- Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízta.
- Megismerhesse a gyermekcsoportok életét.
- Megismerje a nevelési-gondozási elveket. A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások biztosítják, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig, a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni igényeit, szokásait.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől.
- Véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban.
- Megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy

- A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje, és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön.
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze.
- Az intézmény házirendjét betartsa.
- Gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni.

8.3. Az Érdekképviselési Fórum működése

A bölcsődei ellátásunk során tilos a hátrányos megkülönböztetés az ellátást, igénybe vevőt megilleti a személyes adatainak védelme, joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.

A bölcsődei csoportunk különös figyelmet fordít a gyermeki, szülői jogok érvényesülésére, tájékoztatással, érdekképviseléssel.

A gyermekek napközbeni ellátása keretében a bölcsődei ellátásban részesülők jogainak és érdekeinek érvényesítését elősegítő Érdekképviselési Fórum működik a Gyvt. 35-36.§ - a alapján.

Az Érdekképviselési Fórum célja a mélyebb megbeszélést igénylő szülő és kisgyermeknevelő közti konfliktus megoldása. A szülők érdekeit szülőcsoportos beszélgetéseken demokratikus formában megválasztott képviselőik védik.

Az Érdekképviselési Fórum tagjai

- az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői közül
(a csoportból 3 fő szülő)
- a bölcsődei csoport dolgozói közül (1 fő)
- a fenntartó képviselőjében (1 fő).

Az Érdekképviselési Fórum feladatkörében eljárva:

- megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat,
- dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben,
- intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál, az intézmény szakmai ellenőrzését ellátó kormányhivatalnál,
- véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a gyermeket érintő ügyekben,
- javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról,

- egyetértési jogot gyakorol az intézmény házirendjének jóváhagyása tekintetében.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek panasszal élhetnek a fórumnál:

- az intézményi ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, valamint,
- az intézmény dolgozóinak kötelezettségszegése esetén.

8.4. A munkatársaink jogainak védelme

Az intézményünk közalkalmazottai körében csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény,, kizáró tényezője. A szolgáltatásokat végzők közfeladatot ellátó személynek minősülnek. A személyes gondoskodást végzők jogainak védelme a mindenkor hatályos Munkatörvénykönyv, és a KJT alapján történik.

A személyes gondoskodást végző személyek esetében a munkavállalót megilleti:

- Hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat, munkájukat elismerjék.
- A munkáltató megfelelő és biztonságos munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.
- A munkatársaink joga, hogy a szakmailag elfogadott módszerek közül - a hatályos jogszabályi keretek között - szabadon válassza meg az adott esetben alkalmazandó beavatkozási formát.
- Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát. A dolgozók érdekeinek figyelembe vétele nem befolyásolja hátrányosan a bölcsődei ellátásban, valamint alapellátáson túli szolgáltatásokban résztvevő kisgyermekek érdekeit.

A gyermekvédelmi feladatokat az intézményben gyermekvédelmi felelős látja el.

Ha a bölcsődei csoportunkban bármilyen gyermeket, veszélyeztető problémát észlelünk, az intézményvezetővel együtt koordinálja a gyermekvédelmi munkát. A gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről a szülőket a nevelési év elején tájékoztatjuk.

Tevékenységünk célja, hogy segítséget nyújtsunk a családoknak szociális és pedagógiai területen gyermekük neveléséhez. Segítünk minden hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett gyermeket, a problémát kiváltó ok/ feltárására vonatkozóan: megfelelő információk gyűjtésével (családlátogatás, egyéni beszélgetés, megfigyelés), helyi

sajátosságok, környezeti adottságok ismeretével, nevelési hiányosságok felmérésével, anyagi problémák (rossz lakáshelyzet, alacsony jövedelem stb.), egészségügyi gondok feltárásával (betegség).

A feltárt problémáknak megfelelően együttműködünk a családokkal, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal és minden olyan intézménnyel, aki segítségére lehet a családnak, azon keresztül a gyermeknek.

9. A MUNKATÁRSOK SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉNEK TÁMOGATÁSA

• Az önképzés segítése

A kisgyermeknevelők önképzését a házi könyvtár, szakmai folyóiratok, internet hozzáférési lehetőséggel segítjük.

Szakmai megbeszéléseket, konzultációkat, látogatásokat szervezünk a területi bölcsődékkal, szakértőkkel.

• A belső továbbképzések szervezése

A bölcsődei csoportunk rendszeres **házi továbbképzéseket** szervez a szakdolgozók számára.

A témák változatosak, mindenki számára érdekesek, aktuálisak. Továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermeknevelők érdeklődési körének, és a csoport szakmai fejlődésének megfelelően.

Külső előadók meghívásával színesítjük a programokat.

• A szakmai továbbképzéseken való részvétel gyakorlata

A kisgyermeknevelők kötelező továbbképzésének szervezése a 9/2000. és a 8/2000 SZCSM. rendelet szabályozása alapján történik. A kötelező továbbképzések koordinálása az óvodavezető feladatkörébe tartozik. A továbbképzési kötelezettség minősített továbbképzésen való részvétellel teljesíthető.

A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni. A továbbképzési időszak tartama hat év, mely négyre változik 2018.07.01-től várhatóan.

Továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását.

2016. január 1-jétől pedagógus életpálya kiterjesztésre került a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Minősítésük a pedagógusminősítési rendszeren belül történik.

2017.01.01-től a technikai, takarítói munkakörben dolgozó személyek bölcsődei dajka munkakörbe lettek átsorolva. A munkakörhöz a képesítési követelményeket 2018. dec.31.-ig (ez 2019.december 31-re változik) kell megszerezni, a minisztériumi rendeletben előírt tanfolyam. Munkatársainknak biztosítjuk a képzési időn való részvételi lehetőséget.

10. A NEVELŐMUNKÁNK ELLENŐRZÉSE

Belső ellenőrzés

A bölcsődei csoportunk nevelésünkben - gondozásunkban minőségnek nevezzük az ott folyó munka azon jellemzőit és sajátosságait, amelyek biztosítják az elhelyezett gyermekek egészséges fejlődését, az életkori sajátosságoknak és egyéni igényeknek megfelelő bánásmódot, a gyermekközpontúságot jól felszerelt intézményben.

Bölcsődei csoportunkban önellenőrzési feladatot végzünk. A nevelési-gondozási munkafelelős vezetője az egyik kisgyermeknevelő, ezért az ellenőrzés is alapvetően az ő feladata.

A kisgyermeknevelő által végzett ellenőrzés az ellenőrzési tervnek megfelelően történik. Kiterjed a gyakorlati munkára és a dokumentáció vezetésére is.

A főigazgató évente két alkalommal ellenőrzi a bölcsődei csoport, a kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajka gyakorlati munkáját, és ellenőrzi a dokumentáció vezetését. Minden nevelési év végén átfogó értékelést végzünk, az értékelésbe bevonjuk a szülőket is, évente egy alkalommal kérdőív (szülői elégedettség) formájában kérjük ki véleményüket. A kérdőívet értékeljük, megvizsgáljuk a bölcsődei csoportunk erősségét, gyengeségét. Intézkedési tervet készítünk a feltárt hiányosságok javítása érdekében.

A kérdőívek összesítése után a szülőket tájékoztatjuk szülőcsoportos értekezlet keretében.

Külső ellenőrzés

- A fenntartó évente egy alkalommal átfogó ellenőrzést végez a Gyvt. 104. § (e) pontja alapján.
  - A bölcsőde egészségügyi tevékenysége tekintetében a hatósági ellenőrzést a népegészségügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal végzi.

A népegészségügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal feladata ellátása érdekében közreműködésre felkérheti a gyermekek napközbeni ellátása tekintetében a bölcsődei módszertani szervezetet vagy az Országos Gyermekvédelmi Szakértői

Névjegyzékben szereplő bölcsődei ellátás, csecsemő- és kisgyermekgondozás-, nevelés vagy gyermekek napközbeni ellátása szakterületre bejegyzett szakértőt.

A bölcsőde szakmai programja és módosítása, a jelenleg érvényes szakmai előírások és jogszabályok alapján készült el.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Ezen szakmai programot Úrhida Község Önkormányzat

Úrhidai Tündéerkert Óvoda és Bölcsőde
részére

2026-2031-ig terjedő időszakra készítettük.

A szakmai program visszavonásig érvényes.

A Szakmai Programot Úrhida Község Önkormányzat /2026. (....). számú határozatával elfogadta.

Hatályos: 2026.09.01-től

Módosítása a 15/1998. NM rendelet alapján történik.

Aktualizálása folyamatos.

Intézmény bélyegzőjének lenyomata:

Bozsák Szilvia
intézményvezető

MELLÉKLET

Úrhidai Tündérváros Bölcsőde - Megállapodás

8142 Úrhida, Templom u. 1. * Telefon: 06 22 462 720 * E-mail: ovoda@urhida.hu

1.sz. melléklet

Felvételi könyv száma:

MEGÁLLAPODÁS

Mely létrejött egyrészről: Úrhida Község Önkormányzat – Úrhidai Tündérváros Óvoda és Bölcsőde, mint a bölcsődei ellátását biztosító intézmény, képviseletében eljáró: Bozsák Szilvia (továbbiakban Intézmény) valamint a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek szülője (törvényes képviselője) között.

1. Az ellátást igénybe vevő törvényes képviselője:

Neve:.....

Leánykori neve:.....

Születési helye, ideje:.....

Anyja neve:.....

Lakcíme:.....

Szem.ig.szám:.....

között, az alábbi feltételek szerint.

2. A bölcsődei ellátást igénybe vevő:

Neve:.....

Születési helye, ideje:.....

Anyja neve:.....

Lakcíme:.....

TAJ száma:.....

2. Intézményben a bölcsődei ellátás kezdete: .....év.....hó.....napjától
a bölcsődei ellátás megszűnésének időpontja: .....év .....hó .....nap

3. Ellátás időtartama:

- ☐ határozatlan időtartamra: jogosultsági feltételek megszűnéséig. *
- ☐ határozott időre: .....-ig biztosítja. *

4. Bölcsődei ellátás a 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban Gyvt.) 42. § -a értelmében

A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek, napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

* A megfelelő aláhúzendő.

5. A bölcsődei ellátás megszűnésének esetei a Gyvt. 37/A. § értelmében:

- Határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam – illetve a meghosszabbított időtartam-leteltével.
- Jogosultsági feltételek megszűnésével.
- Az önkéntesen igénybevett bölcsődei ellátás megszüntetését a jogosult illetve törvényes képviselője kérvényezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában illetve ennek hiányában, a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.
- Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett bölcsődei ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei okai már nem állnak fenn.
- Abban az esetben, ha a jogosult az ellátást három hónapig bejelentés nélkül nem veszi igénybe.
- A jogosult halála estén.

A házirend súlyos megsértése: A házirend súlyos megsértésének minősül, ha a szülő a bölcsőde működési rendjét akadályoztatja. Ebben az esetben az intézményvezető gyermekvédelmi intézkedéseket is kezdeményezhet.

Az intézményvezető az önkéntesen igénybevett bölcsődei ellátás megszüntetéséről, valamint az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat, vagy törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult vagy törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül, a fenntartóhoz fordulhat. A fenntartó végrehajtható határozatáig az ellátást biztosítani kell.

Az ellátás megszűnésekor a felek elszámolnak egymással, amely kiterjed

- a térítési díj rendezésére,
- az intézmény tárgyi eszközeiben okozott szándékos károkra.

6. A bölcsődei ellátásunk a gyermek számára a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 41. § alapján biztosítja:

- A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (10. melléklet), és a helyi szakmai programunk szerinti nevelés és gondozás feltételeit, és az ehhez kötelezően biztosítandó eszközöket és felszereléseket (11. melléklet).
- A gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk a nevelés és gondozás feltételeit, a szülő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét, a bölcsődei ellátás tekintetében meghatározott textíliát, bútort, egyéb eszközöket és felszerelést, a játéktevékenység feltételeit, a szabadban való tartózkodás feltételeit.
- A gyermek élettani szükségleteinek és az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést. A bölcsődében az étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően kell biztosítani.

A bölcsődei ellátásunk a szülő számára biztosítja:

- A házirend megismertetését
- Az adaptációhoz szükséges időt és feltételeket.
- A tájékoztatást a gyermekével napközben történt eseményekről.
- Megismerhesse a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentációkat.
- Megismerhesse a gyermekcsoport életét, napirendjét.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon.
- Az intézmény működését illetően mondjon véleményt és tegyen javaslatot.

7. A tájékoztatási kötelezettséget a Gyvt.33.§-a szerint kell megvalósítani: A személyes gondoskodás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. A személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét, tájékoztatni kell:

- Az ellátás tartalmáról és feltételeiről.
  - Az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról, a törvényes képviselő köteles az intézményi nyilvántartásokhoz szükséges adatokról és azokban történő változásokról 8 napon belül információt szolgáltatni.
  - Az ellátásra jogosult gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a távozás és a visszatérés rendjéről.
  - Az érték- és vagyonmegőrzés módjáról.
  - Az intézmény házirendjéről.
  - A panaszjoga gyakorlásának módjáról.
  - A fizetendő térítési, illetve gondozási díjról.
  - A jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviselői fórumról.
- A szülő a tájékoztatás megtörténtéről a megállapodás végen aláírásával nyilatkozik.

8. A Gyvt. 146. § - 151. § alapján a személyes gondoskodást nyújtó alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátása személyi térítési díjának megfizetésére a szülői felügyeleti joggal rendelkező szülő vagy más törvényes képviselő köteles, a jogviszony megkezdésének első napjától az intézménynek megfizetni.

A Gyvt.147.§.(2) alapján a bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére és a vele történő foglalkozásra (a továbbiakban együtt: gondozására), valamint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

A Gyvt. 148.§-a alapján a bölcsődei ellátásért fizetendő térítési díj mértékét az Önkormányzat rendeletben szabályozza. A térítési díj mértékét minden év március 31-ig a fenntartó önkormányzat képviselő testülete határozza meg.

9. A gyermekek étkeztetésére és a kedvezményekre, támogatásokra való jogosultság feltételei:

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani, azaz ingyenesen étkeznek ha

- a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermek,
- családban tartósan beteg gyermeket nevelnek,
- a családban három vagy több gyermeket nevelnek,
- a gyermeket nevelésbe vették.

A személyi térítési díjról szóló részletes tájékoztatást, valamint a személyi térítési díj mértékéről szóló értesítést e megállapodás melléklete tartalmazza.

10. A bölcsődei étkezésért és gondozásért fizetendő személyi térítési díjat a szülő vagy a törvényes képviselő köteles határidőre megfizetni.

A személyi térítési díjat havonként a tárgyhónap 15. napjáig kell befizetni (328/2011. Korm.rend.16. § (1). alapján), készpénzben vagy átutalással az intézmény elszámolási számlájára (11736006-15815570, a közlemény rovatba a gyermek nevét kérjük feltüntetni).

A gondozási díj mentességhez a szülő bemutatja:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény önkormányzati határozatát
- 3 vagy több gyermek nevelése esetén a 328/2011. (XII.29) Korm. rend 6. sz. mellékletében tett nyilatkozatot
- Magyar Államkincstár (MÁK) határozatát a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után járó megemelt családi pótlék igazolásáról.

Amennyiben a szülő nem fogadja el a képviselőtestület által megállapított intézményi térítés díjat, akkor az intézményvezető bekéri a szülők jövedelemigazolásait és a kötelezettet írásban tájékoztatja a személyi térítési díj összegéről.

11. Amennyiben a szülő nem fizeti meg a térítési díjat, a következő hónaptól az intézmény vezetője felszólító levélben értesíti a szülőt a tartozásról. A felszólítást követően sem rendezett hátralék esetén az intézmény az Úrhida Község Önkormányzata felé továbbítja a rendezetlen számlát további intézkedésre.

12. Ha a szülő gyermekét betegség, vagy más ok miatt nem hozza bölcsődébe, az intézményvezetőjénél köteles bejelentni a távolmaradást és annak várható időtartamát, valamint a távolmaradásra okot adó körülmény megszűnését és azt, hogy a gyermek mikor veszi igénybe újból a gyermekétkeztetést. Az étkezés lemondásánál a hiányzás első napját a szülőnek fizetni kell. A lemondást minden reggel 8.30 óráig tudják a szülők az irodában telefonon, személyesen vagy e-mailben megtenni. A bejelentést követő naptól a távolmaradás idejére mentesül a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díj fizetésének kötelezettsége alól a szülő vagy törvényes képviselő.

13. A bölcsőde nyáron 4 hétre (augusztus hónapban), télen a két ünnep között zárva tart a fenntartó döntése alapján. A nyári zárás időpontjáról a szülőket február 15-ig tájékoztatjuk. Nevelés-gondozás nélküli munkanap a bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap.

14. A szülői felügyeletet gyakorló személy a házirendet betartja, valamint együttműködik az ellátásban közreműködő személyekkel.

15. Bölcsődénk a Gyvt. 35-36. § alapján Érdekképviselési Fórumot működtet, melynek munkájában a szülők, a dolgozók és az Önkormányzat képviselője vesznek részt. Az Érdekképviselési Fórum dönt az elé terjesztett intézményi panaszokról, intézkedéseket kezdeményez. Az Érdekképviselési Fórumnak címzett panaszt az Intézményvezetőnél kell benyújtani.

16. A szülő a megállapodásban foglalt, az intézmény részéről fennálló kötelezettségek elmulasztása esetén panaszával az intézményvezetőhöz, valamint a fenntartóhoz fordulhat.

17. A személyes adataim kezeléséről (2011.évi CXII. tv. 5.§(1), a 1993. évi III. tv. 20.§ értelmében a tájékoztatást megkaptam. Az intézmény tájékoztatott az országos rendszerbe való jelentésről. (KENYSZI)

18. Hozzájárulok és engedélyezem, hogy gyermekemről az intézményben készített fotókat és videofelvételeket a bölcsőde szakmai anyagaiban (Szakmai Program, tájékoztató, faliújság, szakmai előadások, konferenciákon, honlapon, kiadványokon, szakmai filmekben, stb.) felhasználhassa, és nyilvánosságra hozhassa.

igen

nem

Az ellátást igénylő kijelenti, hogy a megállapodásban és a házirendben foglaltakat megismerte, megértette és aláírásával egyidejűleg egy példányát átvette.

Úrhida, 20... év ..... hó .....nap

Szülő/gondviselő

Intézményvezető

Úrhidai Tündérkert Bölcsőde - Megállapodás

8142 Úrhida, Templom u. 1. * Telefon: 06 22 462 720 * E-mail: ovoda@urhida.hu

A megállapodás 1. sz. melléklete:

SZEMÉLYI TÉRÍTÉSI DÍJ MEGÁLLAPÍTÁSA

Intézmény neve: **Úrhidai Tündérkert Bölcsőde**

Gyermek neve:

Születési helye, ideje:

Anyja neve:

Lakcíme:

Szülő adatai:

Fizetésre kötelezett neve:

Születési ideje:

Anyja neve:

Lakcíme:

TÁJÉKOZTATÁS A DÍJFIZETÉS ÖSSZEGÉRŐL

1. Intézményi térítési díj:

Úrhida Község Önkormányzat Képviselő - testületének a 10/2020. (VII.13) önkormányzati rendelete személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, térítési díjáról és a gyermekétkeztetés térítési díjának megállapításáról, amely az **intézmény térítési díját határozta meg.**

10 /2020.(VII.13) önkormányzati rendelet alapján a bölcsődések étkezési térítési díja 878 Ft+Áfa /nap, azaz **1.115 Ft/ nap**, a bölcsődei gondozási intézményi térítési díját **1.100 Ft /nap** összegben határozza meg, 2026. 05.01 napjától, megszűnésig.

2. Gyermek személyi térítési díja:

Gondozásra: ..... Ft / nap minden gondozási napra;

Érvényes: 2026.05.01-től, megszűnésig.

Étkezésre: ..... Ft /nap

Díj fizetés kezdete: 2026.05.01- től megszűnésig

3. A térítési díjat, minden hó 15-ig kérnénk befizetni az intézmény élelmezésvezetőjénél

Úrhida, 20... év ..... hó .....nap

Intézményvezető

A megállapodás 2. sz. melléklete:

SZÜLŐI NYILATKOZAT TOVÁBBI BÖLCSŐDEI ELLÁTÁSRÓL

Gyermek neve:

Születési helye, ideje:

Anyja neve:

Lakcíme:

Szülő neve:

Születési ideje:

Anyja neve:

Lakcíme:

Gyvt. 42/A. § (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható, ha a harmadik életévét

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

Alulírott ..... szülő nyilatkozom, hogy gyermekem .....
tölti harmadik életévét. Kérem, hogy részére további bölcsődei ellátását biztosítani szíveskedjen.

Tudomásul veszem, hogy a 20.. /20... nevelési év végéig Úrhida Község Önkormányzat – Úrhida Tündérbölcső (8142 Úrhida, Templom u. 1.) ellátottja marad.

Úrhida, 20... év ..... hó .....nap

Szülő aláírása